

metsä.fi

Metsähallituksen lehti • 1 • 2023

Metsähallitus
saavutti hyvän
kokonaistuloksen

sivu 6

Ennallistamisella
tuetaan luonnon-
tilan palautumista

sivu 10

Yhteistyö
Vattenfallin kanssa
alkoi Korsnäsissä

sivu 14

Luontokadon torjumiseksi
tarvitaan luotettavaa tietoa

sivu 18

Kuva Mikael Ahlfors

6 Valtion maihin kohdistuu paljon odotuksia.

- 4 Pääkirjoitus
- 5 Ajankohtaista
- 6 Haasteellinen vuosi tuotti hyvän kokonaistuloksen
- 9 Metsähallituksen toiminnan ihmisoikeusvaikutukset arvioitiin

10 Ennallistamisella tuetaan luonnontilan palautumista

- 14 Yhteistyö Vattenfallin kanssa alkoi Korsnäsissä
- 18 Luontokadon torjumiseksi tarvitaan luotettavaa ja yhteismitallista tietoa

Kuva Roni Lehti

14 Maalahden Bergöhön pystytettiin marraskuussa 2021 tuulimittausmasto.

20 Esteettömyys itsestäänselvyydeksi

- 24 Luonnonvarasuunnittelu on odotusten yhtensovittamista
- 25 Gallup
- 26 Merialueille oma luonnonvarasuunnitelma
- 27 Sidosryhmät toivovat lisää avointa vuoropuhelua

Kuva Jari Salonen

Esteetön reitti on kaikille helppo kulkea.

20

Erävalvontaan kaivataan lisää viranomaisyhteistyötä.

28 Metsäasiantuntija lähestyy metsää monesta näkökulmasta

32 Selluloosakalvo voi korvata muovin ruokapakkauksissa

- 34 Erätarkastajille tarvittaisiin lisää valtuuksia
- 38 Ninka Reitun satukirja innostaa vastuulliseen retkeilyyn
- 39 Luontosuhteita
- 40 Yksi meistä
- 41 Luonto lautasella
- 42 Lyhyesti
- 43 Vieraskynä

Riista on ekologista ja maukasta ravintoa.

41

Kuva Viestintätoimisto Jokiranta Oy

Metsä.fi 1/2023

Metsähallitus on valtion liikelaitos, jonka hoidossa on kolmasosa Suomen maa- ja vesialueista. Metsähallituksen tarkoitus on luonnon arvon ja yhteisen varallisuuden vastuullinen kehittäminen yli sukupolvien. Vastamme alueiden kestävästä käytöstä, hoidosta ja suojelusta – erilaiset tarpeet ja odotukset yhteensovittaen.

Metsä.fi on Metsähallituksen sidosryhmälehti. Lehti ilmestyy verkossa www.metsafi-lehti.fi

Osoite: Metsähallitus, PL 94, 01301 Vantaa

Internet: www.metsa.fi

Puhelin: 0206 39 4000

Vastaava toimittaja: Päivi Lazarov

Toimittaja: Sari Hiltunen

Toimitus: Leena Hulsi, Viestintätoimisto Jokiranta Oy

Taitto: Viestintätoimisto Jokiranta Oy

Kannen kuva: Hannu Huttu

Osoitteenmuutokset: metsafilehti@metsa.fi

Aineisto toimitukseen:

Toimitus pidättää oikeuden lyhentää ja toimittaa Metsä.fi-lehteen lähetettyjä tekstejä.

Painopaikka: PunaMusta

Painosmäärä: 10 100 kpl,

ISSN 1458-4700 (painettu)

Verkkolehti: www.metsafi-lehti.fi

ISSN 1458-4719

Kuva Mikael Ahlfors

Metsistä ratkaisuja aikamme ongelmiin

Vaalikeväänä keskustelu metsien ympärillä on käynyt vilkkaana, ja ilmastonmuutos ja hiilinielut ovat olleet esillä useimmissa vaalipaneelissa. Kansainväliset sitoumukset ovat antaneet vauhtia luontokadosta käytävään keskusteluun ja lisänneet painetta myös metsien suojeluun. Uusiutuvaa raaka-ainetta tarvitaan teollisuudessa korvaamaan fossiilisia tuotteita, ja vihreän siirtymän vauhdittaminen edellyttää uusiutuvaa energiaa.

Toisaalta keskusteluissa pääosaa on näytellyt valtiontalouden tukala tilanne, sillä myös tuloja kaivattaisiin kipeästi. Tulevalla hallituksella on edessään isoja haasteita ja vaikeita ratkaisuja.

Metsähallituksen tehtävä valtion maa- ja vesialueiden hoitajana, käyttäjänä ja suojelijana linkittyy kaikkiin näihin teemoihin. Tavoitteenamme on kasvattaa hiilinielua valtion monikäyttömetsissä 10 prosentilla vuoteen 2035 mennessä, ja sillä uralla etenemme hyvin. Ennallistamis- ja luonnonhoitotöiden määrä on noussut ennätystasolle ja tulee jatkossakin kasvamaan. Uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksien edistämiseksi olemme ottamassa isoja harppauksia merituulivoiman hankekehityksen myötä.

Julkisuudessa metsäkeskustelu käy kiivaana, ja äänenpainot ovat välillä jyrkkiäkin. Taustalla vaikuttaa kasvanut huoli planeettamme tulevaisuudesta. Osaltaan tämä varmasti kertoo siitä, että luonto ja metsät ovat meille suomalaisille tärkeitä. Vaikka keskustelu tuntuu välillä saavan negatiivisia sävyjä, on hyvä muistaa, että yhteiset metsämme eivät ole ongelma – ne ovat osa ratkaisua. Tarvitsemme myös toivoa ja uskoa tulevaan.

Metsähallituksen missio eli olemassaolomme tarkoitus on luonnon arvon ja yhteisen varallisuuden vastuullinen kehittäminen yli sukupolvien. Työmme tuottaa arvoa ja luo hyvinvointia luonnolle, ihmisille ja yhteiskunnalle. Tämän työn ja siihen liittyvien erilaisten tavoitteiden yhteensovittamisen merkitys ei tulevaisuudessa tule ainakaan pieneneväksi. Työllämme on oikeasti merkitystä.

Tehtävässämme onnistuminen edellyttää sitä, että suomalaiset luottavat Metsähallitukseen. Luottamus ei tule annettuna, vaan se pitää ansaita vastuullisella toiminnalla. Tuoreena viestintäjohtajana iloitsen siitä, että Metsähallituksen maine ja asiakaskokemus ovat tutkimuksen mukaan hyvällä tasolla ja ne ovat kehittyneet viime vuosina positiivisesti. Työtä kuitenkin riittää, ja erityisesti avoimen vuorovaikutuksen parantaminen on keskeinen tavoitteemme. Sen eteen lupamme tehdä lujasti töitä yhdessä asiakkaidemme, kumppaneidemme ja sidosryhmiemme kanssa. ●

Vantaalla 30.3.2023
Liina Aulin
viestintäjohtaja

Työmme luo hyvinvointia luonnolle, ihmisille ja yhteiskunnalle.

Metsähallituksen pääjohtaja Juha S. Niemelä Eustaforin puheenjohtajaksi

METSÄHALLITUKSEN pääjohtaja **Juha S. Niemelä** on nimitetty Euroopan valtionmetsien yhdistyksen Eustaforin (The European State Forest Association) johtokunnan puheenjohtajaksi seuraavalle kaksivuotis-kaudelle.

Eustafor on kestävää metsätaloutta harjoittavien eurooppalaisten valtionmetsäorganisaatioiden kattojärjestö. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 36 organisaatiota

25:stä Euroopan maasta.

Eustafor edistää kestävää metsätaloutta ja toimii yhteistyö- ja tiedonvaihtofoorumina. Järjestössä käsitellään metsäasioiden lisäksi energia-asioita, matkailua ja virkistystä, kalastusta ja metsästystä sekä luonnonsuojelua. Eustafor toimii myös EU-asioiden seurantanakanavana, ja sen kautta voidaan osallistua EU:n metsään liittyvien asioiden valmisteluun. ●

Kansallispuistojen palveluille kiitosta

KANSALLISPUISTOISSA vierailtiin viime vuonna 3,55 miljoonaa kertaa. Vuoden 2022 suosituimpia kohteita olivat Pallas–Yllästunturin, Urho Kekkosen, Nuuskion, Kolin ja Pyhä–Luoston kansallispuistot. Kaikkien kansallispuistojen yhteenlaskettu käyntimäärä on tasoittunut koronapandemian nostamista kysyntähuipuista, mutta se on silti korkeampi kuin koronaa edeltävänä aikana.

Kansallispuistoissa tehtyjen kävijätutkimusten mukaan ihmiset arvostavat luontokokemuksiaan ja ovat erittäin tyytyväisiä kansallispuistojen palveluihin ja retkeilyympäristöön. Asteikolla 1–5 asiakkaiden tyytyväisyys on 4,43, mikä on paras koskaan annettu arvosana. ●

Kuva Viestintätoimisto Jokiranta Oy

Osallistu Metsä.fi-kyselyyn

HALUAMME KEHITTÄÄ Metsähallituksen asiakkaille ja sidosryhmille suunnattua viestintää entistä paremmaksi. Tämän vuoksi haluaisimme tietää, mitä mieltä olet Metsä.fi-lehdestä. Onko lehti mielestäsi tarpeellinen? Haluaisitko lukea sitä painettuna vai ainoastaan verkossa? Entä mitkä aihepiirit kiinnostavat sinua eniten?

Toivomme, että käyt vastaamassa lehden verkkosivuilla olevaan kyselyyn. Vastaukset käsitellään nimettöminä, mutta kaikkien yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan neljä luontoaiheista kirjaa. Vastausaika on 14.5.2023 asti. ●

Lukijakysely löytyy osoitteesta
www.metsafi-lehti.fi

Liina Aulin aloitti viestintäjohtajana

VTM Liina Aulin aloitti Metsähallituksen viestintäjohtajana 1. maaliskuuta. Viestintäjohtaja on Metsähallituksen johtoryhmän jäsen, ja hän vastaa Metsähallitus-konsernin sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä, mediasuhteista sekä vastuullisuuden kehittämisestä. Aulin siirtyi Metsähallitukseen Ilmarisen viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtajan tehtävästä. Hänellä on vahva kokemus vaativista viestinnän ja yhteiskuntasuhteiden sekä yritysvastuun johtamistehtävistä. Aulin on aikaisemmin urallaan työskennellyt muun muassa tasavallan presidentin kansliassa viestintätehtävissä. ●

15 525

hakemusta

METSÄHALLITUKSEN Paimenviikot olivat jälleen suosittuja. Perinneympäristöjen hoitajiksi tuli kaikkiaan 15 525 hakemusta, ja hakijoita oli yhteensä 2 333. Määrät ovat laskeneet hieman edellisen vuoden huippulukemista.

Paimenviikoissa yhdistyy lomailu ja työ luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Paimenten tehtävänä on tarkkailla laiduntavien eläinten yleiskuntoa ja huolehtia, että ne saavat vettä.

Paimenkohteita on yhteensä 15 ympäri Suomen. Hakijoiden kesken arvottiin 185 paimenviikkoja toukokuusta syyskuuhun, ja tuloksista on jo ilmoitettu arvontaan osallistuneille. Paimenviikot ovat maksullisia, ja niistä saadut tulot käytetään kyseisen kohteen ja sitä ympäröivän luonnonsuojelualueen hoitoon. ●

Iskikö tonttikuumee?

METSÄHALLITUS myy ja vuokraa valmiiksi kaavoitettuja vapaa-ajan tontteja sekä matkailukeskusten läheisyydestä että rauhallisempia ympäristöistä. Useimmilla tonteilla on infrastruktuuri valmiina. Tarjolla on myös omakotitalo- ja liiketontteja sekä erikokoisia metsätiloja. ●

www.laatumaa.fi

Haasteellinen vuosi tuotti hyvän kokonaistuloksen

Metsähallitus saavutti vuonna 2022 taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteensa. Metsähallituksen toiminta edistää Suomen ilmastotavoitteiden toteutumista ja luo hyvinvointia niin alueille kuin yksittäisille ihmisillekin.

Vuotta 2022 leimasi Venäjän hyökkäys Ukrainaan, mikä aiheutti epävarmuutta, kiihdytti inflaatiota ja nosti kustannuksia merkittävästi.

– Varsinkin alkuvuosi oli liiketoiminnan kannalta haastava, mutta tilanne tasaantui loppuvuodesta. Saavutimme hyvän tuloksen edistäen samalla ympäristö-, ilmasto- ja muita strategisia tavoitteitamme, Metsähallituksen toimitusjohtaja **Juha S. Niemelä** toteaa.

Metsähallitus-konsernin liikevaihto oli 423 miljoonaa euroa ja tulos 150,9 miljoonaa euroa. Hyvä tulos on seurausta puun hyvästä menekistä ja hinnasta sekä tuulivoiman hankekehityksestä. Panostukset biodiversiteetin turvaamiseen ja muihin yhteiskunnallisiin hyötyihin nousivat yli 80 miljoonaan euroon.

– Eri tavoitteiden yhteensovittaminen sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ovat ydintoimintaamme ja edellytyksenä kaikelle menestymiselle, painottaa Niemelä.

Valtion monikäyttömetsistä korjattiin vuonna 2022 puuta 5,9 miljoonaa kuutiometriä, mikä on edellisvuotta vähemmän. Metsähallituksen kestävä hakkuusuunnite

määritetään alueellisissa luonnonvarasuunnitelmissa yhdessä sidosryhmien kanssa. Viime vuosina valtion metsien hakkuut ovat jääneet jonkin verran alle luonnonvarasuunnitelmissa määritetyn tason.

Eri tavoitteiden yhteensovittaminen on ydintoimintaamme.

– Metsätaloudessa panostettiin viime vuonna aktiivisiin luonnonhoitotöihin, uhanalaisiin lajeihin ja ilmastoviisaaseen toimintaan. Tavoitteena on kasvattaa monikäyttömetsien hiilinieluja 10 prosentilla vuoteen 2035 mennessä, Niemelä kertoo.

Ennätysmäärä ennallistamis- ja luonnonhoitotöitä

Valtion suojelualueilla ja monikäyttömetsissä tehtiin viime vuonna ennätyksellisen

laajasti luonnon monimuotoisuutta edistäviä ennallistamis- ja luonnonhoitotöitä – yhteensä 17 400 hehtaarilla. Suurimmat pinta-alarat kertyivät soiden ennallistamisesta. Lisäksi Metsähallitus kunnosti virtavesiä ja kalojen elinympäristöjä sekä poisti kalojen vaellusesteitä.

Suojelualueilla työt toteutettiin Helmi-elinympäristöohjelman ja EU:n LIFE-rahoituksen turvin. Monikäyttömetsissä toimenpiteet tehtiin Metsähallitus Metsätalous Oy:n tulo-rahoituksella.

– Saavutimme hyvän tuloksen edistäen samalla muiden tavoitteiden toteutumista, Juha Niemelä kertoo.

Liikevaihto 423,3 milj. €	Tilikauden voitto 150,9 milj. €	Tuloutus valtiolle 110,0 milj. €	Yleiset yhteis- kunnalliset velvoitteet 80,3 milj. €
Hiilinielu 13,6 MtCO ₂ e	Hiilivarasto 187 milj. t C	Hiilikädenjälki 3,2 MtCO ₂ e	Hiilijalanjälki 0,1 MtCO ₂ e

Puhtaan energian tarve ja vihreä siirtymä ovat vauhdittaneet tuulivoiman hankekehitystä valtion alueilla. Hankekehitykseen sisältyy aina laajat luonto- ja ympäristöselvitykset.

Merituulivoiman hankekehityksessä saavutettiin tärkeä etappi, kun Metsähallitus allekirjoitti Vattenfallin kanssa sopimuksen Korsnäsän edustalle suunnitellun merituulivoimapuiston kehittämisestä ja rakentamisesta.

– Pitkän neuvottelurupeaman jälkeen saimme vastuullisen ja luotettavan kumppanin, Niemelä toteaa.

Luonnossa liikkumisen suosio jatkui, vaikka kansallispuistojen käyntimäärät laskevatkin koronapandemian aikaisista huipuluvuista. Vuonna 2022 kansallispuistoissa ja Metsähallituksen muissa retkikohteissa kirjattiin yhteensä 7,4 miljoonaa käyntiä, ja Suomen 41. kansallispuisto avattiin Sallaan. Eräharrastusten suosio säilyi vuoden 2021 tasolla – viime vuonna valtion mailla vietettiin yli 0,5 miljoonaa eränkäyntipäivää.

Metsähallituksen toiminnalla on taloudellisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Toiminnan vaikuttavuutta kuvataan arvonluontimallilla.

– Toimintamme tuottaa hyvinvointia ja ratkaisuja moniin haasteisiin. Esimerkiksi vilkkaana jatkuva tuulivoiman hankekehitys ja metsien hiilinielujen kasvattaminen edistävät Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista, Niemelä muistuttaa.

Vuonna 2022 Metsähallituksen toiminnan suorat vaikutukset yhteiskuntaan verojen, palkkojen, materiaali- ja palveluostojen, investointien ja tuloutuksen kautta olivat 513 miljoonaa euroa. Epäsuoria talousvaikutuksia syntyi hankintojen ja ulkopuolelta ostetun työn arvoketjujen sekä mahdollistettujen työpaikkojen kautta 3 miljardin euron verran.

Jatkuvaa toiminnan kehittämistä

Metsähallituksen lähitulevaisuus näyttää hyvältä, vaikka siihen sisältyy epävarmuustekijöitä. Ukrainan sota seurannaisvaikutuksineen, valtiontalouden tilanne, luontokato ja ilmastonmuutos ovat isoja haasteita, jotka heijastuvat myös Metsähallituksen toimintaan.

Metsähallituksen isoina strategisina tavoitteina ovat jatkossakin ilmastonmuutoksen hillintä sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. EU:n biodiversiteettistrategia asettaa EU-tason tavoitteet luonnon monimuotoisuudelle ja luontokadon hillitsemiselle.

Vihreä siirtymä ja sähkön tarpeen kasvu lisäävät tuulivoiman kysyntää, ja erityisesti merituulivoiman lisäämiseen kohdistuu paljon odotuksia.

– Tuulivoiman hankekehitys jatkuu vilkkaana. Meillä on maalla useita omia yhteishankkeita, ja merellä tuomme markkinoille kaksi uutta hankealuetta, Niemelä kertoo.

Niemelän mukaan kasvavaa kysyntää on myös puupohjaisille tuotteille, joilla voidaan korvata uusiutumattomia raaka-aineita valmistettuja tuotteita.

Valtion maihin kohdistuu paljon odotuksia.

– Metsiin ja ylipäätään valtion maihin kohdistuu myös paljon muita odotuksia, joten yhteensovittamisen ja vuoropuhelun merkitys kasvaa entisestään. Meidän on lisättävä panostuksia biodiversiteetin turvaamiseen ja kehitettävä toimintaamme muutenkin jatkuvasti, Niemelä korostaa.

Eduskuntavaalien jälkeen muodostettava uusi hallitus ja sen hallitusohjelma tulevat vaikuttamaan Metsähallituksen omistajapoliittisiin linjauksiin.

– Meidän toiveemme on, että valtion maiden ja vesien mahdollisuuksia voidaan hyödyntää myös jatkossa niin, että ne tuottavat arvoa ja hyvinvointia tuleville sukupolville, Niemelä painottaa. ●

Tutustu verkossa Metsähallituksen vuosi- ja vastuullisuusraporttiin www.metsa.fi

Metsähallituksen toiminnan ihmisoikeusvaikutukset arvioitiin

Metsähallitus sai arvokasta tietoa toimintansa kehittämiseksi, kun ensimmäinen ihmisoikeusvaikutusten arviointi valmistui viime syksynä. Arvioinnissa esille nousseisiin asioihin pureudutaan esimerkiksi tuoreessa monimuotoisuus-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa.

Marraskuussa 2022 valmistui Metsähallituksen ensimmäinen ihmisoikeusvaikutusten arviointi. Ihmisoikeusvastuuseen liittyvää tarkastelua on Metsähallituksessa tehty aiemminkin, mutta tuore arviointi luo kokonaiskuvan ja perustan vaikuttavammalle työlle.

– Ihmisoikeusvaikutuksia tarkasteltiin ensi kertaa systemaattisesti, ja arviointi kattoi koko Metsähallituksen toiminnan, vastuullisuuden erityisasiantuntija **Hanna Kelola-Mäkeläinen** kertoo.

Sosiaalisen vastuun painoarvo on kasvanut, ja ihmisoikeudet näkyvät yritysten ja organisaatioiden toiminnassa yhä vahvemmin sääntelyn ja kokonaisvaltaisen arvonluonnin kautta. Esimerkiksi EU:n yritysvastuulain huolellisuusveloitteen mukaan yritysten on ehkäistävä, lievennettävä ja poistettava haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia.

– Yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet ovat yksi Metsähallituksen vastuullisuuspolitiikan keskeisistä elementeistä. Loppuvuodesta valmistuneella arvioinnilla toteutamme huolellisuusveloitetta näiden periaatteiden mukaisesti.

Vaikutusten arvioinnista saatu tieto on arvokasta toiminnan kehittämiseksi.

– Vastuullisuuden peruseriaatteita ovat avoimuus ja läpinäkyvyys. On tärkeää tunnistaa toiminnan vaikutukset, jotta niitä voidaan ehkäistä ja lieventää.

Perusteellista vaikutusten tarkastelua

Ihmisoikeusvaikutusten arviointi tehtiin yhteistyössä Deloitteen kanssa. Tarkoituksena oli tunnistaa, arvioida ja priorisoida sekä

tosiasiallisia että mahdollisia vaikutuksia.

Metsähallituksen oman toiminnan lisäksi tarkastelussa olivat yhteistyösopimusyrittäjät, palveluntuottajat, tavarantoimittajat ja urakoitsijat, vuokrasopimusasiakkaat sekä yritys- ja yhteisöasiakkaat.

– Meillä oli viisi työpajaa eri teemoista, kuten maankäytöstä, työturvallisuudesta ja hankinnoista. Lisäksi tehtiin laaja kysely sidosryhmille, joista osaa myös haastateltiin. Deloitte tutustui myös muuhun taustamateriaaliin, Kelola-Mäkeläinen kertoo.

On tärkeää tunnistaa toiminnan vaikutukset, jotta niihin voidaan puuttua.

Esille nousseiden vaikutusten merkittävyyttä arvioitiin niiden todennäköisyyden, mittasuhteen, laajuuden ja korjattavuuden näkökulmasta.

– Keskeisimmät ihmisoikeusvaikutukset kohdistuvat urakoitsijoiden työturvallisuuteen sekä metsätalous- ja luonnonhoitotöiden palveluissa työperäiseen hyväksikäyttöön. Lisäksi saamelaisiin ja heidän elinkeinoinhinsa ja kulttuuriinsa sekä ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyen tunnistettiin korkeita mahdollisia vaikutuksia.

– Esille nousivat myös tavara- ja palveluhankinnat ihmisoikeuksien kannalta korostuneen riskin toimialoilta. Esimerkiksi työvaatehankinnoissa hankintaketjuun voi kohdistua työoloihin, palkkaukseen tai lapsityövoiman käyttöön liittyviä ihmisoikeusloukkauksia.

Metsähallituksen toimista positiivisia vaikutuksia arvioitiin olevan esimerkiksi Akwé: Kon -toimintamallilla sekä vankien yhteiskuntaan integroitumista tukevalla kuntouttavalla työtoiminnalla. Kielellisten oikeuksien toteutumiseen on neutraali vaikutus, ja henkilöstöön, asiakkaisiin ja sidosryhmiin kohdistuu kohtalaisia vaikutuksia.

– Henkilöstölle kuormitusta voi aiheuttaa esimerkiksi sosiaalinen media. Asiakkaiden osalta vaikutukset voivat liittyä esimerkiksi esteettömyyden toteutumiseen, Kelola-Mäkeläinen kertoo.

Suunnitelma vaikutusten lieventämiseksi

Pian ihmisoikeusvaikutusten arvioinnin jälkeen julkaistiin Metsähallituksen monimuotoisuus-, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma. Sen tarkoituksena on varmistaa ihmisoikeuksien toteutuminen Metsähallituksen toiminnassa oman henkilöstön, asiakkaiden ja kumppaneiden osalta. Suunnitelmassa linjataan myös toimet saamelaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

– Käytössä on esimerkiksi anonyymi rekrytointi, jotta mahdollisimman monenlaiset ihmiset hakeutuisivat meille töihin. Asiakkaiden näkökulmasta huomiota kiinnitetään esimerkiksi verkkosivaltöjen saavutettavuuteen, Kelola-Mäkeläinen selittää.

Ihmisoikeusriskejä tarkastellaan säännöllisesti Metsähallituksen riskienhallinnassa. Kelola-Mäkeläinen kertoo, että vaikutusten arviointia voitaisiin jatkossa tehdä myös pienemmissä mittakaavoissa, kuten paikallisyhteisötasolla.

– Metsähallituksessa ihmisoikeudet ovat osa vastuullisuutta ja vaatimustenmukaisuutta, ja ne tulee huomioida kaikessa toiminnassa, hän päättää. ●

Ennallistamisen vaikutuksia selvitetään seurantaverkoston avulla. Verkostoa kehitetään perustamalla uusia seurantakoealoja.

Ennallistamisella tuetaan luonnontilan palautumista

Metsähallituksella on yli 30 vuoden kokemus ennallistamistoimista, joilla parannetaan heikentyneiden elinympäristöjen ja niillä elävien lajien elinolosuhteita. Tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen valtion maa- ja vesialueilla.

Ennallistaminen on noussut laajemman kiinnostuksen kohteeksi EU:n biodiversiteettistrategian ja EU:n ennallistamisasetusehdotuksen myötä. Ennallistamisella tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden avulla ihmistoiminnan takia heikentynyt, vahingoittunut tai tuhoutunut kohde pyritään palauttamaan

mahdollisimman lähelle luonnontilaa.

– Esimerkiksi ojitettujen soiden palautuminen lähelle luonnontilaa on hyvin hidasta tai palautuminen on vaillaista ilman aktiivisia toimenpiteitä. Ennallistamisella pyritään nopeuttamaan luonnon omia prosesseja. Tukkimalla ojia ja poistamalla puustoa käynnistetään suon vesitalouden palautuminen ojitusta edeltävään tilaan,

Metsähallituksen luonnonsuojelun erityisasiantuntija **Kaija Eisto** kertoo.

Metsähallituksen strategisena tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen valtion alueilla muun muassa arvokkaita elinympäristöjä ennallistamalla ja luonnonhoitoa lisäämällä. Metsähallitus ennallisti ensimmäisiä soita luonnonsuojelualueilla jo 1980-luvun

Salamajärvellä sijaitseva suo vuonna 2018 ennen ennallistamista.

Suo vuonna 2020, kun aiemmin reunaojissa kulkeutunut vesi on ohjattu suolle.

lopulla. Ennallistamis-pinta-alat kasvoivat huomattavasti 2000-luvulla, jolloin käynnistyi useita Euroopan unionin rahoittamia LIFE-hankkeita. Hankkeissa kehitettiin ennallistamistoimien suunnittelua ja toteutusta, ennallistettiin suojelualueiden metsiä ja

soita sekä luotiin seurantamenetelmiä.

Ennallistamistoimet vaativat huolellista suunnittelua

Suurin osa suojelualueilla tehdyistä ennallistamistoimista on kohdistettu ojitettuihin

soihin, mutta ennallistamista ja luonnonhoitoa on tehty myös kangasmetsissä, harjujen paahdealueilla, perinnebiotoopeilla ja lehdoissa. Lisäksi Metsähallitus on kunnostanut lintuvesiä, lähteitä, puroja, kosteikkoja, rantaelinympäristöjä sekä meriluontoa.

Suojelualueilla ennallistamistoimia on tehty paljon EU:n LIFE-rahoituksen turvin.

– Ennallistamis- ja luonnonhoitotoimet suunnitellaan huolellisesti etukäteen ottaen huomioon kunkin kohteen vaatimukset ja ominaispiirteet. Metsähallituksessa on runsaasti eri elinympäristöihin liittyvää asiantuntemusta, Eisto kertoo.

Ennallistamista ja aktiivisia luonnonhoitotoimia toteutetaan myös valtion monikäyttömetsissä, joissa tehdään pitkälti samanlaisia toimenpiteitä kuin suojelualueilla: ennallistetaan soita, lisätään palanutta puuainesta polttojen avulla sekä hoidetaan lehtoja ja paahde-elinympäristöjä. Lisäksi Metsähallitus on parantanut riistan elinoloja ja poistanut kalojen vaellusesteitä. Monikäyttömetsissä toimenpiteet rahoitetaan Metsähallitus Metsätalous Oy:n omalla tulorahoituksella.

Metsähallituksen metsäasiantuntijoita on koulutettu tunnistamaan ennallistamiseen ja luonnonhoitoon sopivia kohteita. Lisäksi jokaiselle alueelle on palkattu luonnonhoidon asiantuntijoita, jotka ovat erikoistuneet näihin kysymyksiin.

Vaikuttavuutta pyritty lisäämään

Ennallistamis-pinta-alat ovat kasvaneet merkittävästi parin viime vuoden aikana. Vuonna 2022 ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia tehtiin valtion mailla yhteensä 17 400 heh-

taarilla, mikä on kaikkien aikojen ennätys. Kaiken kaikkiaan heikentyneitä elinympäristöjä on kunnostettu valtion mailla yhteensä yli 63 000 hehtaaria.

– Suuri lisäys suojelualueiden ennallistamissuunnitelmiin ja toteutus-pinta-aloihin tuli vuonna 2021 käynnistyneen Helmi-elinympäristöohjelman myötä. Helmi-ohjelma rahoitetaan budjettivaroin, ja siinä on mukana laaja joukko toimijoita, Eisto kertoo.

Vaikuttavuutta lisätään ottamalla tarkasteluun laajempia kokonaisuuksia.

Myös monikäyttömetsissä aktiiviset luonnonhoitotyöt ovat lisääntyneet merkittävästi muutaman viime vuoden aikana. Lisäksi Metsähallituksen Eräpalvelut on kunnostanut erillisrahoituksen turvin kymmeniä koskia ja parantanut vaelluskalojen elinolosuhteita.

Ennallistamis- ja luonnonhoitotoimien

vaikuttavuutta on lisätty ottamalla tarkasteluun laajempia kokonaisuuksia. Esimerkiksi valuma-alue-suunnittelua tehdään Metsähallituksen eri vastuualueiden yhteistyönä. Valuma-alue-suunnitelmaan voi kuulua soiden ennallistamisen lisäksi esimerkiksi purojen kunnostusta, kalojen vaellusesteiden poistoa sekä kalojen elinympäristöjen parantamista.

Menetelmiä ja seurantaa kehitetään

Ennallistamistoimienpiteiden suunnittelua, toteutusta ja seurantaa kehitetään jatkuvasti käytännön ammattilaisten ja tutkijoiden yhteistyönä.

– Olemme parhaillaan uusimassa metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon opasta sekä ojitettujen soiden ennallistamisopasta. Molemmat oppaat on laadittu 2010-luvun alussa, Eisto kertoo.

Vesien palautusta suojelusuille niitä ympäröiviltä ojitetuilta alueilta on kehitetty viime vuosina ennallistamismenetelmänä. Vesien palautuksen vaikutukset näkyvät suon kasvillisuudessa jo parin vuoden kuluttua.

Ennallistamistoimia on tehty myös merialueilla. Pari vuotta sitten kehitettiin meriajokkaan palautusistutuksia merenpohjaan. Meriajokas muodostaa meren pohjalle vedenalaisen niityn, joka tarjoaa ravintoa ja suojaa monille muille lajeille. Tulokset olivat lupaavia, ja istutuksia tullaan jatkamaan uusilla alueille. ●

Soiden seurantaverkostossa 150 kohdetta

ENNALLISTAMISEN vaikutusten seuranta varten on perustettu elinympäristökohtaisia seurantaverkostoja. Soiden ennallistamisen seurantaverkosto on perustettu 15 vuotta sitten, ja siihen kuuluu 150 seurantakohtetta. Verkostossa on laajasti eri suotyyppejä, ja kustakin suotyypistä on mukana sekä luonnontilaisia, ojitettuja että ennallistettuja kohteita.

– Verkoston avulla seurataan muun muassa ennallistamisen jälkeistä suokasvillisuuden kehittymistä. Joistakin kohteista otetaan myös vesinäytteitä, kertoo soiden ennallistamisseurannasta vastaava luonnonsuojelun erityisasiantuntija **Santtu Kareksela**.

Aiemman tutkimuksen perusteella tiedetään, että soilla olosuhteiden palauttaminen lähemmäksi luonnontilaa vaikuttaa suoraan suokasvillisuuteen – muun muassa rakkasammal lisääntyy nopeasti.

– Tarvitaan kuitenkin tarkempaa tietoa siitä, miten hyvin eri ennallistamismenetelmät toimivat erilaisilla suotyypeillä sekä kuinka hyvin ja nopeasti alkuperäinen lajisto palautuu varsinkin vaateliaimmilla kasvupaikoilla.

Ensimmäisiä pitkäaikaisseurantojen tuloksia saadaan Oulun ja Jyväskylän yliopistojen tutkijoiden selvityksistä lähiaikoina. Seurantaverkostosta saatavia tietoja hyödynnetään myös en-

nallistamisseurantojen kehittämisessä. Parhaillaan selvitetään muun muassa kaukokartoitusmenetelmien hyödyntämistä ennallistamisseurannoissa.

Seurantaverkosto on kansainvälisestäikin merkittävä.

– Soiden ennallistamisen seurantaverkosto on kansainvälisestäikin merkittävä. Tälläkin hetkellä yhdeksän eri tutkimusryhmää hyödyntää omissa tutkimushankkeissaan verkostosta saatavia seurantatuloksia, Kareksela kertoo.

Seurantaverkosto tuottaa arvokasta tietoa menetelmien toimivuudesta sekä ennallistamisen vaikutuksista lajistoon, ilmastoon ja veden laatuun.

– Kokonaisvaikutusten arvio on tärkeää, jotta toimet osataan kohdistaa ja mitoitaa sekä lajistoon, ilmaston että vesistövaikutusten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla, Kareksela painottaa. ●

Maalahden Bergöhön pystytettiin marraskuussa 2021 tuulimittausmasto. Mittauksilla varmistetaan, että alueen tuuliolosuhteet, kuten keskituulennopeus, turbulenttisuus ja tuulen nopeuden vaihtelu eri korkeuksilla, ovat suotuisat.

Yhteistyö Vattenfallin kanssa alkoi Korsnäsissä

Korsnäsiin kohoaa Suomen ensimmäinen teollisen mittakaavan merituulivoimapuisto. Metsähallituksen käynnistämässä mittavassa hankkeessa saavutettiin merkittävä välietappi joulukuussa 2022, kun kumppaniksi valittiin ruotsalainen energiayhtiö Vattenfall.

Korsnäsiin rakennettava puisto on Suomen ensimmäinen teollisen mittakaavan merituulivoimapuisto, joka sijaitsee avomerellä.

Tuulivoimamittauksista saatujen tulosten perusteella alueen tuuliolosuhteet ovat hyvät.

Maan länsirannikolle rakennettava Korsnäsin merituulivoimapuisto aloittaa sähköntuotannon ensi vuosikymmenellä. Puisto on ainut laatuaan: se on Suomen ensimmäinen teollisen mittakaavan merituulivoimapuisto, joka sijaitsee avomerellä 15–30 kilometrin päässä rannasta.

Puiston suunniteltu nimellisteho on 1,3 gigawattia ja vuosittainen energiamäärä 5 terawattituntia. Käytännössä määrä vastaa esimerkiksi 250 000 sähkölämmitteisen omakotitalon tai yli kahden miljoonan kerrostaloasunnon vuotuista sähkönkulutusta.

– Energiamäärä vastaa noin 6 prosenttia koko Suomen tämänhetkisestä sähkönkulutuksesta. Tämä on tärkeä avaus Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja energiomavaruisuuden vahvistamiseksi, kertoo hankkeen vetäjä **Timo Laakso** Metsähallituksesta.

– Mitä enemmän ja kilpailukykyisempään hintaan Suomi pystyy itse tuottamaan uusiutuvaa energiaa, sitä houkuttelevampi Suomi on myös teollisten investointien kohdemaana, hän lisää.

Suuren mittaluokan hanke edellyttää huolellista valmistelua. Vuonna 2020 hyväksyttiin kaavoitusaloite, keväällä 2021 aloitettiin ensimmäiset luontoselvitykset ja nyt käynnissä on ympäristövaikutusten arviointimenettely eli YVA. Metsähallitus toimii alkuvaiheen hankekehittäjänä, mutta hankeoikeudet ja alueen vuokrausoikeus myytiin huutokauppana mukaisesti kansainvälisessä kilpailutuksessa.

– Tämä merkittävä välitappi saavutettiin viime joulukuussa, kun hankekumppaniksi valittiin Vattenfall, Laakso kertoo.

Vaatimuksena vastuullisuus

Kansainvälisessä kilpailutuksessa arviointikriteereinä olivat muun muassa merituuli-

voimahankkeen edellyttämä osaaminen ja kokemus sekä taloudelliset resurssit – investoinnin kokonaisarvo on arviolta 2–3 miljardia euroa.

Laakson mukaan kumppanin valinnassa erityistä painoarvoa oli vastuullisilla ja kestäväen kehityksen mukaisilla liiketoimintakäytännöillä, joita arvioi ulkopuolinen auditoija.

– On erittäin tärkeää, että kumppanin toiminta on vastuullista laajassa mittakaavassa. Kumppanin pitää täyttää tiukat ESG-vaatimukset, Laakso kertoo.

ESG-vaatimuksilla tarkoitetaan yrityksen ympäristövastuuta (Environmental), sosiaalista vastuuta (Social) ja hyvää hallintoa (Governance). Kumppanilta edellytetään esimerkiksi tavoitteellista ilmastohjelmaa sekä selvitystä toimista, joilla torjutaan luonnon monimuotoisuuden vähenemistä herkässä meriluonnossa.

Kumppanin on noudatettava myös kansainvälisiä ihmisoikeuksiin ja työntekijöi-

den oikeuksiin liittyviä sitoumuksia läpinäkyvästi niin omassa toiminnassaan kuin alihankintaketjuissaan. Vaatimuksissa esille nousivat myös systemaattinen sidosryhmävuorovaikutus sekä hyvä hallintotapa.

Kaiken kaikkiaan Laakso on tyytyväinen perusteelliseen kilpailutusprosessiin ja siihen, että kiinnostus hanketta kohtaan oli merkittävää.

– Haimme hyvää, luotettavaa, pitkäjänteistä ja osaavaa kumppania, ja minun nähdäkseni sellainen myös löydettiin.

Yhteistyötä alusta alkaen

Laakso pitää tärkeänä, että Vattenfall on mukana alkumetreiltä asti tekemässä muun muassa teknistä suunnittelua. Samaa mieltä on myös Vattenfallin projektijohtaja **Max Meijer**.

– Avomerialueen tuulivoimapuiston rakentaminen ei ole helppo tehtävä etenkin kartoittamattomilla vesillä. Alkuvaiheen

yhteistyö on erittäin tärkeää myöhemmän vaiheen menestyksen kannalta, ja tässä kumppanuusmallissa voimme täydentää toistemme vahvuuksia.

Korsnäsin hankkeen myötä Vattenfallin rooli Suomessa muuttuu: yksi suurimmista sähkön vähittäismyyjistä on tulevaisuudessa myös merkittävä uusiutuvan energian tuottaja. Yli 50 tuulivoimapuistollaan Vattenfall on alallaan kokenut toimija, mutta kumppanin vahva osaaminen nähdään erittäin arvokkaana.

– Suomen vedet ovat Vattenfallille uusia merituulen alueita. Tällaisessa tilanteessa Metsähallituksen osaaminen on korvaamatonta esimerkiksi luvituksen ja sidosryhmien osallistamisen kannalta. Metsähallitus tuo mukanaan runsaasti kokemusta, osaamista ja kontakteja uusiutuvan energian hankkeiden kehittämiseen. Meille on tärkeää, että jaamme myös samat kestäväen kehityksen ja vastuullisuuden arvot, Meijer kertoo.

Meijer kuvaa Korsnäsin hanketta lippulaivaksi, joka on erittäin tärkeä niin Vattenfallille ja sen yhteistyökumppaneille kuin Suomellekin.

– Merituulivoimapuisto kasvattaa paikallista arvoa ja on mahdollistamassa Suomen kunnianhimoisia ilmastotavoitteita. ●

Tämä on tärkeä avaus Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Luontokadon torjumiseksi tarvitaan luotettavaa ja yhteismitallista tietoa

Minkälaisia tavoitteita ja toimenpiteitä tarvitaan, jotta luontokatoa voitaisiin torjua mahdollisimman tehokkaasti? Tähän kysymykseen Metsähallitus etsi vastauksia pilotoimalla Science Based Targets for Nature -ohjeistusta, jonka tarkoituksena on vauhdittaa yritysten toimenpiteitä luontokadon pysäyttämiseksi.

Yhä useampi yritys ja organisaatio tekee tavoitteellista työtä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Yritysten panosta tarvitaan kuitenkin myös toisen maailmanlaajuisen kriisin eli luontokadon pysäyttämiseksi. Tässä tehtävässä yrityksiä tukee kansainvälinen Science Based Targets- eli SBT-verkosto, joka kehittää ohjeistusta tieteeseen perustuvien luontotavoitteiden asettamiseksi. Verkosto on julkaissut vuonna 2015 vastaavanlaisen ohjeistuksen ilmastotavoitteille.

Metsähallitus oli yksi kymmenestä suomalaisorganisaatiosta, jotka pääsivät ensimmäisten joukossa maailmassa testaamaan SBT-verkoston laatimaa Science Based Targets for Nature -ohjeistusta. Vuonna 2022 järjestetyssä yritysastuoverkosto FIBS:n ja Sitran pilottiohjelmassa mukana olivat Metsähallituksen lisäksi Atria, Kesko, Lassila & Tikanoja, Paulig, Reima, Rudus, SOK, UPM-Kymmene ja Valio.

– Haimme mukaan tähän ohjelmaan, koska vastuullisuus on Metsähallitukselle todella tärkeää ja haluamme olla siinä edelläkävijöitä. Metsähallitus on pitkään tehnyt

systemaattisesti työtä luontokadon torjumiseksi ja monimuotoisuuden lisäämiseksi, kertoo vastuullisuuden erityisasiantuntija **Hanna Kelola-Mäkeläinen**.

Kelola-Mäkeläisen mukaan vastuullisuustyössä ei tule koskaan täysin valmiita. Työtä voi kuitenkin edistää SBT-verkoston luomalla kehikolla, joka auttaa asettamaan tieteelliseen tietoon perustuvia luontotavoitteita.

– Se on yksi keino osoittaa työn vaikutavuutta ja ylipäänsä todentaa sitä, mitä joteemme. On tärkeää, että toimmemme perustuvat tutkittuun tietoon – sitä myös sidosryhmämme odottavat meiltä.

Tehokkaimmat toimet pitää tunnistaa

Pilottiohjelman sisältyi neljä työpajaa fasilitoijana toimineen Rambollin johdolla. Metsähallituksesta työpajoihin osallistui Kelola-Mäkeläisen lisäksi väkeä Metsähallitus Metsätalous Oy:stä ja Luontopalveluista. Työpajoissa käytiin läpi ohjeistusta ja keskusteltiin tavoitteiden asettamista koskevista periaatteista.

– Kaikilla osallistujilla oli yhteinen päämäärä. On kuitenkin organisaatio- ja yritys-

kohtaista, missä toiminnan suurimmat vaikutukset ovat. Tässä projektissa pääsimme peilaamaan nykyisiä tavoitteita ja toimenpiteitä viitekehystä vasten sekä lisäämään ymmärrystä, mihin tavoitteisiin ja keinoihin juuri Metsähallituksen kannattaa keskittyä, Kelola-Mäkeläinen kertoo.

Tiedepohjaisten luontotavoitteiden asettamisessa on viisi vaihetta: arviointi, tulkinta ja priorisointi, mittaaminen, tavoitteiden asettaminen ja niistä kertominen sekä toiminta ja arviointi. Metsähallitus ehti pilottiohjelman aikana käydä läpi ensimmäistä ja toista vaihetta, joissa tarkasteltiin aiemmin tehtyä ja käynnissä olevaa vastuullisuustyötä sekä ympäristöjärjestelmän, metsäsertifiointin ja metsätalouden ympäristöoppaan käytäntöjä.

– Arvioinnissa tunnistimme, että Metsähallituksessa tehdään paljon oikeanlaista, tieteeseen perustuvaa työtä esimerkiksi luonnonhoidossa ja ennallistamisessa. Totta kai esille nousi myös parannettavia asioita. Tärkeää on arvoketjuajattelu: olemme osa pidempää ketjua, jonka alkupäässä meillä on mahdollisuus vaikuttaa. Miten voimme edistää monimuotoisuutta vielä paremmin

i

Metsähallitus on tehnyt pitkäjänteistä työtä luontokadon torjumiseksi. Luonnon monimuotoisuutta edistävissä hankkeissa on tärkeää kiinnittää huomiota toimenpiteiden vaikuttavuuteen – hyvänä esimerkkinä on Metsähallituksen koordinoima liito-orava-LIFE. Laajalla yhteistyöhankkeella edistetään liito-oravan suojelua Euroopassa.

esimerkiksi luonnon virkistyskäytössä tai tuulivoimahankkeissa?

Pilottiohjelman myötä Metsähallitus pääsi konkreettisesti tutustumaan, minkälaista tavoitteiden asettaminen ja niistä raportointi on SBT for Nature -viitekehityksessä.

– Oli arvokasta kuulla myös muiden osallistujien ajatuksista ja siitä, miten ne ovat tämän prosessin aikana jalostuneet ja minkälaisiin toimenpiteisiin he ovat ryhtyneet. Yhteistyö osoitti, että meillä on hyvin samantyyppisiä haasteita monimuotoisuuteen liittyvässä seurannassa ja mittaamisessa. Keskustelu oli hyvää, Kelola-Mäkeläinen kiittelee.

Pilottiohjelman aikana osallistujat saivat antaa palautetta ohjeistuksesta. Maaliskuussa valmistui julkaisu pilottiohjelman kokemuksista.

Vertailukelpoinen viitekehys tarpeen

SBT for Nature -ohjeistus ei ole vielä täysin valmis. Maaliskuun aikana kokonaisuudesta kuitenkin valmistui kansainvälinen sisävesiä koskeva ohjeistus, jota olisi mahdollista pilotoida Metsähallituksen tulevassa valtion alueiden vesienhoidon oppaassa. Varsinaiseen

SBT for Nature -kehikoon osallistumisesta päättää Metsähallituksen johtoryhmä.

– On tärkeää pohtia, miten kehikon avulla voidaan luoda arvoa niin Metsähallitukselle kuin sidosryhmillekin. Esimerkiksi tiedepuusteisuuden todentaminen on tärkeää sidosryhmillemme, Kelola-Mäkeläinen kertoo.

On tärkeää, että toimmemme perustuvat tutkittuun tietoon.

Kelola-Mäkeläisen mukaan merkittävintä SBT for Nature -kehikossa on se, että se toisi kansainvälisesti tunnetun ja vertailukelpoisen viitekehityksen luontotavoitteille. Se myös tukisi toimijoiden työtä maissa, joissa esimerkiksi lainsäädäntö ei ohjaa luonnon monimuotoisuutta tukeviin tavoitteisiin.

– Validoidut, tutkittuun tietoon perustuvat tavoitteet varmistavat sen, että keski-

tyimme aidosti vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin toimiin negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi ja positiivisten lisäämiseksi.

Kelola-Mäkeläinen pitää tärkeänä, että tavoitteet sidotaan isoihin kansainvälisiin sopimuksiin YK:n tasolle asti.

– Luontokato on maailmanlaajuinen kriisi, jonka torjumiseen tähtäävistä toimita on tärkeää saada vahvistettua, luotettavaa ja yhteismitallista tietoa. Piristävien tiedon kokoaminen kokonaisuudeksi helpottaa tilanteen seuraamista eli sitä, etenevätkö tavoitteet vai pitäisikö tehdä jotakin lisää tai toisella tavalla, hän sanoo.

Luotettavaa tietoa odottavat myös kuluttajat, joille yritysten vastuullisuus on entistä tärkeämpää. Pilotoidussa ohjeistuksessa todetaan, että luontokadon ja ilmastonmuutoksen pysäyttäminen ovat aikamme isoimpia bisnesmahdollisuuksia.

– Käynnissä on systeeminen muutos, jossa yrityksen tai toimijan arvoa mitataan myös vaikutuksilla ympäristöön ja ihmisoikeuksiin. Muutos luo uusia mahdollisuuksia, jotka kannustavat yrityksiä lähtemään mukaan luontotyöhön, Kelola-Mäkeläinen kiteyttää. ●

Esteettömyys itsestäänselvyydeksi

Turkulainen **Raisa Herpiö** virittelee avustajansa **Sara Lassfolkin** kanssa pyörätuoliaan ajokuntoon Kurjenrahkan kansallispuiston parkkipaikalla. Kurjenrahka on ollut mukana esteettömyyttä edistävässä Interreg-hankkeessa, joka on saanut pyörätuolilla liikkuvilta runsaasti kiitosta.

– Kurjenrahka on yksi lempipaikoistani, Raisa Herpiö kertoo.

Karpalopolulla pyörätuolissakin istuva pääsee sukeltamaan vanhan kuusikon siimekseen.

– Tässä on hyvä esimerkki onnistuneesta rakentamisesta. Kaide on niin matalalla, että se ei peitä tätä hienoa järvimaisemaa, Raisa kiittelee.

Kurkelan tulipaikalla nuotion äärelle mahtuu tarvittaessa monta pyörätuolia.

Valoisa ja hymyileväinen Raisa on kokenut metsänkävijä. Pyörätuoli ei ole erityisesti rajoittanut hänen haluaan nähdä ja kokea uutta.

– Kävin täällä ensimmäisen kerran jo vuosia sitten. Pitkokset olivat tuolloin aivan kamalat, kapeat ja notkuvat. Kuljin silloin vielä rollaattorilla, ja minut laitettiin pitkoksille ensimmäisenä. Muut tuumivat, että jos Raisa selviää tuolta, niin mekin ehkä selvitään – ja selvisin, Raisa nauraa.

Retkikohteiden olisi hyvä olla paitsi esteettömiä myös saavutettavia.

Nyt maastossa näyttää aivan toiselta. Pitkokset vaihtuivat leveään lankkupolkuun, ja Kurjenrahkalle avautuvaan saarekkeeseen rakennettiin hieno näköalalava. Polut levennettiin, pohjustettiin kivimurskalla ja tasoitettiin.

– Tämä oli osa Interreg-hanketta, joka lähti liikkeelle Latviasta. Sieltä otettiin meihin yhteyttä ja kysyttiin, mistä löytyisi hyvä kohde esteettömyyttä painottavaan

hankkeeseen. Kurjenrahka oli ehdoton yksösvaihtoehto, sillä maasto on täällä helppoa mutta riittävän vaihtelevaa. Turkuun on 35 kilometriä, eli kävijäpotentiaalia löytyy – ja Karpalopolku oli jo olemassa, kertoo virkistyskäytön erityisasiantuntija **Laura Lehtonen** Metsähallituksesta.

Pyörätuolilla suolle – wau!

Kurjenrahkan Karpalopolulla moni pyörätuolissa istuva on päässyt ensi kertaa elämässään suolle. Kurjenrahka on myös yksi Raisan lempipaikoista.

– Nythän nämä reitit ovat aivan loistavat. Minä en ole nähnyt vielä mitään parempaa. Tykkään erityisesti siitä, että Karpalopolku on rengasreitti. En minä tällekkään reitille yksin lähtisi, mutta avustajan kanssa tämä on kierretty monta kertaa, Raisa hymyilee.

– Pitkokset ovat ehdoton suosikkini. Täällä pyörätuolilla pääsee suolle, mikä on jotain tosi hienoa. Toin Turun CP-yhdistyksen väkeä reitin avajaisiin. Oli liikuttavaa kuulla, kun melkein kaikki kertoivat, etteivät he ole liikkuneet koskaan suolla. Mikä hieno maisema, mikä ihana tuoksu.

Esteettömyys tarkoittaa paljon muutakin kuin helppokulkuista polkua tai loivaa luiskaa tulipaikalle. Se pitää sisällään opasteet, jotka ovat myös pyörätuolissa istuvan korkeudelta luettavissa. Se tarkoittaa, että katselulavalla kaidetta ei ole sijoitettu juuri pyörätuolissa istuvan silmien tasalle.

– Viittojen ja opasteiden pitäisi olla aivan polun vieressä. Monesti ne ovat metriä metsän puolella. Heikkonäköinen ei saa niistä selvää, eikä pyörätuolin kanssa voi mennä katsomaan, mitä siellä lukee, Raisa tietää.

– Tämähän kertoo arjesta, jossa rakenteita suunnittelevat ja toteuttavat lähes kaksimetriset, kahdella jalalla sujuvasti liikkuvat terveistiset ihmiset, Laura jatkaa.

Arkipäiväistetään uusi ajatusmalli

Kurjenrahkan reitit valmistuivat vuonna 2021. Onnistumista saattaa selittää sekin, että vammaisjärjestöt otettiin mukaan suunnitteluun jo alkuvaiheessa. Käyttäjien ääntä kuunneltiin.

– Kurkelan pihapiirissä tehtiin pieniä parannuksia, vessat korjattiin esteettömiksi ja valoiksi. Näyttely päivitettiin myös näkövammaisille toimivaksi. Keittokatosia avarrettiin ja pöytien päät pidennettiin siten, että pyörätuolillakin pääsee pöydän viereen, Laura luettelee.

Vammaiset ovat tottuneet elämään maailmassa, joka on suunniteltu vammattomille. Vasta sitten kun joku tulee kysymään, onko tämä sinulle hyvä, rohjetaan sanoa, että ei todellakaan.

– Metsähallituksessa esteettömyyttä arkipäiväistetään koko ajan. Jos olemassa olevaa lähdetään korjaamaan, esteettömyys nostetaan esiin. Esteettömyyttä pyritään li-

säämään, jos vain ympäristö ja resurssit sen sallivat. Uutta rakennettaessa on sama juttu. Minusta olisi tärkeää, että esteettömyys ei olisi mitään ekstrapäätä tai ihmeellistä vaan ihan luonnollinen osa kaikkea toimintaa ja ajattelua. Se palvelee paremmin paitsi vammaisia myös lapsiperheitä ja vanhusväestöä.

Myös Raisa tuo esiin, miten vuolaasti pienten lasten vanhemmat tai huonojalkaiset vanhuksat kiittelevät esteettömiä palveluja.

– Esteetön reitti on kaikille helppo kulkea.

Esteetön ja saavutettava

Monilla retkikohteilla esteettömät ratkaisut on mitoitettu ainoastaan yhdelle pyörätuolille. Se pitää sisällään ajatuksen, että vammaiset eivät koskaan liiku porukalla. Kurjenrahkalla on tehty ratkaisuja, joiden ansiosta rinnakkain mahtuu monta pyörätuolia.

– Esteettömyys pitää nähdä aiempaa laajempina kokonaisuutena. Myös majoituspaikkojen ja muiden oheispalvelujen pitäisi olla tasa-arvoisesti kaikkien tavoitettavissa. Teijon kansallispuistossa remontoidaankin parhailaan yhtä eräkämpää esteettömäksi, mikä on tervetullut parannus, kertoo Laura.

Vammaisten näkökulmasta retkikohteiden olisi hyvä olla paitsi esteettömiä myös saavutettavia. Turun kaupunki mainostaa Kurjenrahkaa virkistysalueenaan, mutta vielä vuosi sitten se ei kuulunut korvat-

tavien kuljetuspalveluiden piiriin. Pyörätuoli asiakas pudotettiin kyydistä kuuden kilometrin päähän.

– Kiitän erittäin paljon Metsähallitusta ja Neuroyhdistyksen **Riitta Samstenia** siitä, että saimme tämän kohteen kuljetusavun piiriin. Kiva päästä invataksilla tuohon parkkipaikalle, jonne kaikki muutkin tulevat, Raisa kiittelee. ●

Mikä hieno maisema, mikä ihana tuoksu!

Systemaattista työtä esteettömyyden edistämiseksi

METSÄHALLITUKSEN Luontopalveluissa tehdään systemaattista työtä esteettömyyden edistämiseksi. Yhtenä keskeisenä keinona on verkosto, joka kokoaa yhteen asiantuntijoita organisaation jokaiselta tasolta – johdosta aina kentän rakentajiin asti.

Tähän asti esteettömyyden huomioiminen on ollut sattumanvaraista, usein rahoitustilanteeseen sidottua. Kokemusasiantuntijoitakaan ei ole aina osattu hyödyntää.

– Verkoston tavoitteena on saada jo tämän vuoden aikana esteettömyyskysymykset systemaattiseksi osaksi Luontopalvelujen toimintaa. Tällä hetkellä teemme listaa koko maan kohteista, joita halutaan kehittää esteettömiksi. Tahtotila aiheen arkipäiväistämiseksi on hyvä, kertoo verkoston vetäjä, virkistyskäytön erityisasiantuntija **Laura Lehtonen** Metsähallituksesta.

Yhteistyötä järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa kehitetään myös esimerkiksi nettisivuja päivitettäessä. Liikuntarajoitteisille on erityisen tärkeää, että se, mitä verkossa kerrotaan, pitää paikkansa myös maastossa. ●

Lue lisää osoitteesta: <https://www.luuntoon.fi/esteeton>

Luonnonvarasuunnittelu on odotusten yhteensovittamista

Miten valtionmetsien hakkuut, hiilinielujen kasvattaminen ja luonnon monimuotoisuus sovitetaan yhteen? Mitä toimenpiteitä tehdään luontokadon hillitsemiseksi? Minkälaisia aluetaloudellisia vaikutuksia Metsähallituksen toiminnalla on? Muun muassa näitä kysymyksiä Metsähallitus käsittelee yhdessä alueellisten sidosryhmiensä kanssa.

Metsähallitus laatii yhteistyössä alueellisten sidosryhmien kanssa luonnonvarasuunnitelman, joka sovittaa yhteen erilaisia tarpeita ja odotuksia. Parhailaan työn alla on kaksi erillistä suunnitelmaa. Toinen kattaa Kainuun sekä Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan alueen ja toinen kaikki Metsähallituksen hallinnassa olevat merialueet.

– Luonnonvarasuunnitelma linjaa Metsähallituksen toimintaa alueella, ja se laaditaan yhteistyössä alueen sidosryhmien kanssa, kertoo suunnitteluprojektin projektipäällikkö **Pasi Korhonen** Metsähallituksesta.

Luonnonvarasuunnittelu on Metsähallituksen strategista pitkän aikavälin suunnittelua. Siinä sovitetaan yhteen valtion maa- ja vesialueiden tarjoamia mahdollisuuksia, omistajan Metsähallitukselle asettamia tavoitteita sekä alueen asukkaiden ja sidosryhmien odotuksia.

Suunnittelua varten koottiin yhteistyöryhmä, johon alueen sidosryhmät nimesivät oman edustajansa. Pohjanmaa–Kainuun alueelle perustettiin kaksi yhteistyöryhmää, sillä alue on laaja ja Metsähallituksen rooli on erilainen alueen eri osissa. Yhteistyöryhmissä oli yhteensä 60 sidosryhmien edustajaa, jotka edustivat laajasti eri tahoja.

– Molemmat ryhmät kokoontuivat kolme kertaa kasvokkain ja lisäksi pari kertaa Teamsin välityksellä. Kaikissa työpajoissa

oli hyvä henki, vaikka asioista oli erilaisia näkemyksiä, Korhonen kertoo.

Tiedonvaihtoa ja yhteensovittamista

Ensimmäisessä työpajassa keskusteltiin toimintaympäristön muutoksista ja toisessa analysoitiin nykytilaa. Viimeisessä työpajassa paneuduttiin erityisesti luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja metsien käyttöön sekä niiden yhteensovittamiseen. Ryhmät keskustelivat alustavista toiminnan linjauksista ja muodostivat niistä yhteistä näkemystä.

Työpajoissa sidosryhmät kuulivat myös toistensa näkökantoja.

– Työpajat toimivat erittäin tärkeinä keskustelun ja tiedonvaihdon foorumeina – saimme sidosryhmiltä paljon tietoa ja palautetta. Samalla sidosryhmät kuulivat myös toistensa näkökantoja, Korhonen painottaa.

Kaikkia työpajoja fasilitoi **Petteri Lillberg** Demos Helsingistä. Lillberg nostaa esiin Metsähallituksen sidosryhmien laajuuden ja niiden tuoman vahvan alueellisen näkökulman suunnitteluun. Hänen

mukaansa kaikki olivat sitoutuneet yhteensovittamisen ajatukseen eikä mikään näkökulma dominoinut keskustelua.

Koko suunnitteluprosessin ajan keskeisenä periaatteena on ollut päätöksenteon avoimuus ja läpinäkyvyys.

– Yhteistyöryhmälle avattiin esimerkiksi hakkuusuunnitteen sekä muiden laskelmien taustalla olevia lähtöoletuksia ja laskentamenetelmiä. Siten kaikilla oli tieto, mihin laskelmat perustuvat, Lillberg painottaa.

Käytössä digitaalinen keskustelualusta

Suunnittelussa hyödynnettiin työpajojen ohella digitaalista keskustelualustaa Howspacea. Alustaa käytettiin ennakkomateriaalien jakamiseen, ja se oli käytössä kokousten aikana ja niiden lomassa käydyissä keskusteluissa. Työpajojen välillä yhteistyöryhmälle esitettiin eri teemoihin liittyviä kysymyksiä, joihin kukin pystyi vastaamaan itselleen sopivana aikana.

– Howspace-alusta osoittautui hyväksi työkaluksi. Sinne jokainen sai kirjattua omia kommenttejaan juuri haluamassaan muodossa. Kaikki kommentit olivat kaikkien nähtävissä, ja niistä laadittiin koosteita jatkokäytöksi varten, Korhonen kertoo.

Howspace-alustaa hyödynnettiin myös kansalaisten osallistamisessa. Kaikilla kiinnostuneilla oli mahdollisuus kirjautua alustalle ja osallistua siellä käytävään keskusteluun. Keskustelu oli jaettu eri teemoihin. Alustalla julkaistiin kerran viikossa videon

Yhteistyöryhmä kokoontui kolmanteen työpajaan Paltamossa.

muodossa Metsähallituksen toimintaan liittyvä kysymys, johon kaikilla oli mahdollisuus esittää omat näkemyksensä.

Eniten keskustelua ja palautetta tuli odotetusti metsien käsittelyyn, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja ilmastonmuutokseen liittyviin kysymyksiin.

– Saimme yhteistyöryhmältä ja kansalaisilta paljon palautetta ja osalta myös kiitosta nykyisestä työstämme. Osa sidosryhmistä oli sitä mieltä, että meidän pitäisi vielä aktiivisemmin kertoa kaikista siitä, mitä jo nyt teemme ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden hyväksi, Korhonen kertoo.

Keskeisenä periaatteena on ollut päätöksenteon avoimuus ja läpinäkyvyys.

Yhteistyöryhmien ja kaikille avoimen keskustelualustan lisäksi nuorille järjestettiin oma työpaja. Lisäksi muun muassa Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen ja paliskuntien kanssa käytiin erilliset keskustelut.

Suunnitteluprosessissa yhdessä sidosryhmien kanssa koostettu toimintaohjelma on lähdössä lausunnonlehtikaudessa. Lausuntoaajan jälkeen linjaukset viimeistellään, ja suunnitelma tulee aikanaan Metsähallituksen hallituksen hyväksyttäväksi. Toimintaohjelma ohjaa Metsähallituksen toimintaa alueella seuraavan viisivuotiskauden ajan.

– Lopputuloksen eli toimintaohjelman ohella tärkeää on itse prosessi. Saimme paljon arvokasta palautetta ja toisaalta pystyimme itse kertomaan toiminnastamme ja sen reunaehdoista laajalle joukolle sidosryhmiä ja kansalaisia, suunnitteluprosessin ohjausryhmän puheenjohtaja ja Luontopalvelujen aluejohtaja **Pirkko Siikamäki** korostaa.

Kysyimme Kainuun, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan yhteistyöryhmän jäseniltä, mitä mieltä he olivat suunnitteluprosessista ja olisiko siinä jotain kehitettävää.

Janne Miettinen, Luonnonvarakeskus

– Prosessi oli hyvä ja suunnitteluun liittyvistä asioista kerrottiin kattavasti taustatietoja. Työpajoissa meiltä pyydettiin sekä henkilökohtaisia että ryhmän yhteisiä näkemyksiä. Howspace oli alustana hyvä, tarvittavat asiat löytyivät siitä kohtuullisen nopeasti. Tulevissa prosesseissa olisi hyödyllistä käydä eri osa-alueisiin liittyviä määrällisiä tavoitteita entistä tarkemmin läpi. Hakkuumäärät, sekametsäisyyden kehitys ja luonnonhoidon toimenpiteiden toteutusmäärät määrittävät metsien tuleva kehitystä ja rakennetta, joten niille toivoisin lisäpainoa.

Helena Kinnunen, Maaselän Latu

– Oli mielenkiintoinen prosessi, jonka aikana opin itse paljon valtion maiden käytöstä ja merkityksestä eri osapuolille. Työpajoissa ja Howspacea työskentely oli helppoa, avointa ja rakentavaa. Ajattelen, että eri sidosryhmät saivat hyvin näkemyksensä kuuluviin prosessin aikana. Toivon, että jatkossakin osallistetaan ja kuullaan mahdollisimman monia toimijoita uusia suunnitelmia laadittaessa.

Tuomo Mikkonen, Suomen metsäkeskus, Kainuu

– Prosessi oli mielestäni hyvin kaikkia toimijoita osallistava. Aineistot olivat nettialustan myötä kaikkien nähtävillä ja kommentoitavissa. Live-työpajoissa jokainen pääsi osallistumaan ja kommentoimaan. Siten jokainen sai äänensä työryhmien kautta hyvin kuuluville. Kiinnostaisi tietää, miten nyt tehty suunnitelmaa on toteutettu. Voisiko järjestää luonnonvarasuunnitelman toteutumisen puolivälin seurantatilaisuuden?

Suunnittelualue kattaa Metsähallituksen hallinnassa olevat merialueet Virolahdelta Perämerelle.

Merialueille oma luonnonvarasuunnitelma

Metsähallitus on tänä vuonna laatimassa ensimmäistä kertaa pelkästään merialueita koskevaa luonnonvarasuunnitelmaa. Suunnittelualue kattaa Metsähallituksen hallinnassa olevat merialueet Virolahdelta Perämerelle.

Metsähallituksen tavoitteena on käyttää merialuetta kestävästi sekä edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja edesauttaa meren hyvän tilan saavuttamista. Kiinnostus merialueita kohtaan on viime aikoina kasvanut, minkä johdosta erilaisten tarpeiden yhteensovittaminen on entistäkin tärkeämpää.

Merialueen suunnittelussa on mukana yhteistyöryhmä, jossa on edustettuna laaja

joukko sidosryhmiä.

– Yhteistyöryhmän työpajojen lisäksi olemme järjestäneet muutamia alue- ja teemakohtaisia työpajoja. Kansalaisten ja yritysten osallistamiseen on käytetty Howspace-alustaa, kertoo projektipäällikkö **Marja Hokkanen**.

Metsähallituksen kannalta keskeisiä toimintoja merellä ovat meriluonnon monimuotoisuus, tuulivoima ja kalatalous. Näiden ohella työpajoissa on keskusteltu myös virkistyskäytöstä ja merenkulusta.

– Yhteistyöryhmän jäsenet ovat pitäneet kaikkia kolmea teemaa tärkeinä, ja he nostivat esiin erilaisten toimintojen kokonaiskoordinaation tarpeen merellä, Hokkanen kertoo.

Yhteistyöryhmän viimeinen työpaja on huhtikuun puolivälissä. Sen jälkeen projektiryhmä viimeistelee toiminnan linjaukset, jotka käännetään myös ruotsiksi. Suunnitelma lähetetään lausunnonlehteen kesäkuun aikana, ja se valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä.

Keskeisiä teemoja merialueilla ovat meriluonnon monimuotoisuus, tuulivoima ja kalatalous.

Sidosryhmät toivovat lisää avointa vuoropuhelua

Metsähallituksen tuore asiakas- ja sidosryhmätutkimus osoittaa asiakaskokemuksen olevan edelleen hyvällä tasolla ja maineen kehittyneen. Asiakas- ja sidosryhmät toivovat Metsähallitukselta kuitenkin lisää avointa vuoropuhelua sekä vaikuttavampia ympäristö- ja ilmastotoimia.

Metsähallituksen palvelujen ja yhteistyömuotojen kirjo on laaja ja vastaa myös asiakkaiden, kumppanien ja erilaisten sidosryhmien joukko on moninainen. Metsähallitus tarkastelee tuotamaansa asiakaskokemusta vuosittaisella asiakas- ja sidosryhmätutkimuksella.

Tuorein tutkimus osoittaa asiakaskokemuksen olevan hyvällä tasolla, jopa edellisvuotta parempi. Metsähallituksen suurimmiksi vahvuusiksi nousivat jälleen asiantunteva palvelu sekä luonnon hyvinvointivaikutusten edistäminen kansalaisille.

Asiakaskokemuksen rinnalla on kehittynyt myös Metsähallituksen kokonaismaine. Maineen osalta sidosryhmille merkittävimmät ulottuvuudet ovat edellisen vuoden tapaan läpinäkyvä hallinto ja vastuullinen toiminta. Avoimissa vastauksissa eniten esille nousivat ympäristönäkökohdat: kaikki asiakas- ja sidosryhmät toivovat Metsähallitukselta entistä vaikuttavampia ympäristö- ja ilmastotoimia.

– Menneen vuoden aikana keskustelu metsien kestävästä käytöstä, luontokadosta, ilmastonmuutoksesta – kuten myös valtion velkaantumisesta ja rahantarpeesta – on kasvanut uusiin mittasuhteisiin. Nämä teemat koskettavat jollain tapaa kaikkia Metsähallituksen asiakas- ja sidosryhmiä. Onkin ilo nähdä, että Metsähallitus on pystynyt haastavina aikoina huomiomaan hyvin asiakas- ja sidosryhmiään, analysoi tutkimuksesta vastanneen tutkimusyhtiö T-Median toimitusjohtaja **Harri Leinikka**.

Asiakaslähtöisyydestä kiitos

Yksityis-, yritys- ja yhteisöasiakkaiden vastausten perusteella yksi Metsähallituksen vahvimista osa-alueista on asiakaslähtöisyys. Sen eteen Metsähallituksessa on tehty

töitä jo useamman vuoden ajan. Esimerkiksi vuonna 2022 otettiin käyttöön uudet asiakas- ja sopimushallinnan järjestelmät, jotka helpottavat vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatimista. Myös verkkosivujen ja puhelinvaihteen muodostama asiakaspalvelukokonaisuus on kehitetty, ja Metsähallituksen digitaalisen myyntikanavan uudistustyö on ollut tiivistä koko vuoden. Vuoden 2023 alussa lanseerattiin Erä- ja luontoyhteisö eli digitaalinen asiakasyhteisö ja alusta, jonka avulla voi kerätä asiakasymmärrystä kohdennetusti erilaisiin projekteihin.

Tutkimuksen perusteella suurin vaikutus Metsähallituksen sidosryhmätukeen on luotettavuuteen liitetyillä tekijöillä – kaikkien asiakas- ja sidosryhmien näkökulmasta merkittävin kehityskohde on avoin vuorovaikutus. Yksityisasiakkaiden näkökulmasta se tarkoittaa aktiivisempaa ja avoimempaa tiedottamista sekä paikallisten huomioiden, yritysten ja yhteisöasiakkaiden näkökulmasta esimerkiksi erityisesti parempaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä alueellisten elinkeinojen kanssa.

Edellisen vuoden tapaan kehityslistalle nousevat myös eri sidosryhmien tarpeiden yhteensovittaminen, yhdenvertaisuuden edistäminen sekä palvelujen kehittäminen palautteen pohjalta. Osittain nämä teemat kietoutuvat yhteen. Asiakkaat ja sidosryhmät kaipaavat aktiivisempaa dialogia, yhteistyötä sekä yhteissuunnittelua ja -kehittämistä jo vakiintuneiden vuorovaikutusmuotojen eli esimerkiksi luonnonvarasuunnittelun, hankeyhteistyön, neuvottelujen tai kuulemisten rinnalle.

Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään toimintamallien kehittämiseen ja vastuullisuuden eri ulottuvuuksien parempaan huomiointiin. Tähän kirittävät myös Metsähallituksen Kasvatamme huomista -strategia sekä lisääntyvä vastuullisuussääntely. ●

Asiakaskokemus 2022

≥ 4.00	erinomainen tulos
3.50 - 3.99	hyvä tulos
3.00 - 3.49	kohtalainen tulos
2.50 - 2.99	heikko tulos
< 2.50	erittäin heikko tulos

© 2023 T-Media Oy – kaikki oikeudet pidätetään.

- Asiakaskokemusarvosana: 3,65 (3,62 vuonna 2021)
- Suuren yleisön otanta: 1 000
- Vastauksia yksityis-, yritys- ja yhteisöasiakkailta: 1 665
- Vastauksia kumppani- ja sidosryhmiltä: 666
- Vastausprosentti asiakasryhmissä: 30 %
- Vastausprosentti kumppani- ja sidosryhmissä: 25 %
- Tutkimuksen ajankohta: marras-joulukuun 2022

Tutkimuksen toteuttaja: T-Media

– Lopullinen korjuusuunnitelma ja hoitotarpeet määritetään maastossa, Mikko Kuitunen kertoo.

Metsäasiantuntija lähestyy metsää monesta näkökulmasta

Metsäasiantuntija **Mikko Kuitunen** vastaa työssään Metsähallituksen monikäyttömetsien puunkorjuun, metsänhoitotöiden ja luonnonhoidon suunnittelusta. Ulkopuolisten on hänen mukaansa vaikea hahmottaa, miten paljon ennakkotyötä erilaisten tavoitteiden ja luontoarvojen huomioon ottaminen vaatii.

– Maastolaitteelle ladattuja tietoja täydennetään maastossa tehtyjen havaintojen pohjalta, Kuitunen kertoo.

Mikko Kuitunen kirjautuu työkoneellaan Silvia-järjestelmään. Kuitunen työskentelee Metsähallituksen metsäsiiantuntijana, eli hän vastaa suunnittelualueensa puunkorjuun, metsänhoitotoiden ja luonnonhoidon suunnittelusta. Silvia on Metsähallituksen metsävara- ja suunnittelujärjestelmä, jota Kuitunen käyttää apunaan ennakkosuunnittelussa.

– Yleensä suunnittelen talvella jo seuraavan vuoden hakkuita ja metsänhoitotoimenpiteitä. Tässä käytän apuna Silvia-järjestelmän paikkatietoa, kuten latvusmalleja ja ilmakuvia, Kuitunen kertoo.

Vaikka ennakkosuunnittelu tapahtuu työpöydän ääressä, lopullinen korjuusuunnitelma ja hoitotarpeet määritetään maastossa. Kuitusen suunnitteluala ulottuu Päijänteen itäpuolelta, Joutsasta ja Toivakasta Päijänteen länsipuolelle Jyväskylään, Petäjavedelle ja Multialle – kaikkiaan alue kattaa noin 20 000 hehtaaria. Maastopäiviä Kuituselle kertyy vuodessa toistasataa.

Alue-ekologinen verkosto suunnittelun pohjana

Metsähallituksen tehtäviin kuuluu yhteisen metsäomaisuuden vastuullinen kehittäminen luontoarvot huomioiden. Monikäyttömetsissä tämä merkitsee sitä, että puun-

tuotannosta, metsävarojen riittävydestä, luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta, virkistyskäytön edellytyksistä sekä ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumista huolehditaan samanaikaisesti.

Suunnittelun pohjana on alue-ekologinen verkosto. Verkosto kattaa kaikki valtion maat, ja se pitää sisällään esimerkiksi luontokohteet sekä muut virkistyskäytön, maiseman tai jonkin muun syyn kannalta tärkeät kohteet.

– Alue-ekologinen verkosto elää ja päivittyy jatkuvasti. Jos havaitsen maastossa esimerkiksi verkostosta puuttuvan lähteen tai pienialaisen lehdon, teen siitä merkinnän maastotallentimelleni. Tallentimelta tieto päivittyy alue-ekologiseen verkostoon.

Luontokohteiden lisäksi alue-ekologiseen suunnitelmaan kirjataan ylös petolintujen pesäpuut, metson soidinpaikat ja liito-oravan elinalueet. Kaikki nämä otetaan huomioon, kun alueen käyttöä suunnitellaan.

Ympäristöopas tärkeä työkalu

Metsähallituksen monikäyttömetsien käyttö perustuu lainsäädännön, metsäsertifioinnin ja Metsähallituksen itsensä asettamiin vaatimuksiin ja suosituksiin toimenpiteistä, jotka tukevat ja edistävät metsien monimuotoisuutta. Ympäristöohjeistukset on koottu yksien kansien väliin ympäristöoppaaksi.

– Ympäristöopas ja metsänhoito-ohje ovat tärkeimmät apuvälineeni. Sieltä löytyvät raamit moniin suunnittelun tehtäviin. Tarkastan sieltä aika ajoin tiettyjä asioita, kuten vaikkapa kalasääsken pesän lähialueen rauhoitusajan. Ympäristöoppaassa on myös ohjeet vesitalouden huomiointiin, Kuitunen kertoo.

Tarpeen vaatiessa Kuitunen saa työhönsä tukea joko Metsähallituksen muilta asiantuntijoilta tai sidosryhmiltä.

Työhön kuuluu myös luonnonhoitotoiden suunnittelu.

– Kun suunnittelualueelta löytyi esihistoriallinen asuinpaikka, metsänkäyttöä suunniteltiin yhdessä Museoviraston kanssa. Ja jos alueella havaittaisiin esimerkiksi liito-orava ja hakkuu kohdistuisi lähelle liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkaa, suunnittelisin alueen käyttöä ensin yhdessä Metsähallituksen ympäristöasiiantuntijan kanssa. Metsänkäyttöilmoituksen myötä tieto suunnitelluista hakkuista lähtee myös ely-keskukselle.

– Turvemailla suositaan jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen mukaisia hakkuutapoja, Kuitunen kertoo.

Luonnonhoidon suunnittelu osa työnkuvaa

Metsähallitus soveltaa monikäyttömetsissä yhteensä 15 erityyppistä hakkuutapaa. Kuitunen valitsee sopivan menetelmän kohteen perusteella.

– Esimerkiksi turvemailla suosin jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen mukaisia hakkuutapoja, kuten poimintahakkuita, Kuitunen kertoo.

Muuttuvan ilmaston vaatimukset huomioidaan esimerkiksi uudistamista seuraavassa viljelyssä. Kuitusen mukaan Metsähallituksen mailla sekaviljelyä ollaan lisäämässä.

Hakkuu- ja metsänhoitotoimenpiteiden lisäksi Kuitusen työhön kuuluu luonnon-

hoidon toimenpiteiden suunnittelu.

– Saatan ehdottaa vaikkapa kulotusta tai säästöpuuryhmän polttoa, jos alueella on soveltuva kohde. Tai jos huomaan huonosti rakennetun tierummun, joka muodostaa kalojen vaellusesteen, ehdotan sen poistoa.

Luontoarvot huomioidaan yhä paremmin

Keski-Suomessa Metsähallituksen monikäyttömetsien suunnittelusta vastaavan tiimin työkalupakki laajeni hiljattain, kun tiimi sai käyttöönsä kuvauskohterin eli dronen.

– Drone on hyvä apu esimerkiksi myrskytuhojen kartoitukseen. Aion itsekin

suorittaa lennätykseen vaadittavan teoria-kokeen.

Kuitunen on työskennellyt Metsähallituksen palveluksessa 40 vuoden ajan. Tänä aikana erilaisten tavoitteiden yhteensovittaminen ja luontoarvojen huomiointi on kehittynyt pitkin harppauksin.

– Ulkopuoliset tahot eivät välttämättä tiedä, miten paljon ennakkotyötä luontoarvojen huomioinnin eteen tehdään.

– Vielä 1980-luvulla esimerkiksi vesien suojeleminen merkitystä ei tunnustettu samalla tavoin kuin nykyään. Väitän, että tänä päivänä valtion monikäyttömetsissä luonnon monimuotoisuus on paremmalla tasolla kuin tuolloin. ●

Selluloosakalvo voi korvata muovin ruokapakkauksissa

Kuluttaja saattaa muutaman vuoden kuluttua poimia kaupassa ostoskoriinsa ruokapakkauksen, jonka läpinäkyvä kalvo on valmistettu muovin sijaan selluloosasta. VTT pilotoi kehittämäänsä biohajoavaa kalvoa yli 30 pakkausalan arvoketjuun kuuluvan yrityksen kanssa.

VTT on sijoittanut 1,5 miljoonaa euroa pilottilinjaan, jolla kehitetään muun muassa ruokapakkauksiin soveltuvaa läpinäkyvää selluloosakalvoa. Tiimipäällikkö Vinay Kumarin ja tutkimusprofessori Ali Harlinin mukaan seuraava askel on skaalata kalvon valmistus teollisuusmittakaavaan.

Ruokapakkauksiin soveltuva läpinäkyvä ja joustava kalvo on valmistettu regeneroidusta eli uudelleenkitetyistä selluloosasta. Tutkimusprofessori **Ali Harlin** VTT:ltä kertoo, että selluloosakuidut on ensin liuotettu, jolloin ne hajoavat läpinäkyviksi polymeereiksi, ja tämän jälkeen liuoksesta on valettu kirkas filmi. Maallikon näkökulmasta lopputulos näyttää aivan muovilta, mutta sitä se ei ole.

– Selluloosasta valmistettu kalvo maatuu yhtä hyvin kuin paperi. Lisäksi se kestää hyvin korkeita lämpötiloja, koska sillä ei ole varsinaista sulamispistettä, Harlin pohjustaa.

VTT:n keksintö soveltuu ruokapakkauksiin, koska siihen on liitetty kerroksia, jotka eivät päästä läpi hapetta eivätkä juuri kosteuttakaan. Elintarvikepakkauksen tärkein tehtävä on suojata tuotetta pilaantumislta, ja siksi hapen- ja kosteudenpidätyskyky ovat pakkausmateriaalin olennai-

sen tärkeitä ominaisuuksia.

Biohajoava selluloosakalvo kiinnostaa elintarvikepakkauksien yrityksiä maailmanlaajuisesti. VTT pilotoi keksintöä yhdessä LUT-yliopiston ja yli 30 pakkausalan arvoketjuun kuuluvan yrityksen kanssa. Harlin arvioi, että biohajoava selluloosakalvo saadaan markkinoille vielä tällä vuosikymmenellä. Erilaisten muovifilmien maailmanmarkkinat ovat kooltaan yli sata miljardia dollaria.

Selluloosasta valmistettu kalvo maatuu yhtä hyvin kuin paperi.

Vanha idea muokattiin uusiksi

Ali Harlinin mukaan ruokapakkauksiin soveltuvan läpinäkyvän kalvon kehittäminen on ollut tyypillinen insinöörikehityshanke. Sen lähtökohdista oli sellofaani, joka keksittiin yli sata vuotta sitten Sveitsissä.

– Projekti on ollut teknologisesti selkeäpiirteinen, väliin ei ole tarvinnut keksiä kuurakettia. Otetaan vanha idea, puretaan se osiin ja laitetaan kaikki uuteen, tehokkaaseen käyttöön. Polymeerifysiikka on vuosi-

kymmenien aikana ottanut pitkiä harppauksia eteenpäin, Harlin kuvailee.

Tiimipäällikkö **Vinay Kumar** VTT:ltä toteaa, että elintarvikeuravallisuus on ollut luonnollisesti ykkösprioriteetti uuden pakkausmateriaalin kehittämisessä. Haastavinta prosessissa on kuitenkin ollut läpinäkyvän selluloosakalvon tuotannon skaalaaminen kestäväällä ja ympäristöystävällisellä tavalla.

– Lisäksi on tärkeää varmistaa, että kalvon ominaisuudet ovat vähintään yhtä hyvät tai paremmat kuin olemassa olevien muovipohjaisten ratkaisujen, hän lisää.

Selluloosakalvon valmistamiseen rakennettu pilottilaitteisto on VTT:n kehittämä, ja se on ollut toiminnassa viime kesästä lähtien. Laitteistossa on yhdistetty lukuisia uusia rakennekomponentteja ja teknisiä ratkaisuja. Kumarin tietämyksen mukaan pilottilaitteisto on maailman ainoa, jota on käytetty regeneroidun selluloosafilmin tuotannon skaalaamiseen.

– Kehitämme ja parannamme prosessia jatkuvasti. Seuraavaksi aiomme viedä kehitysprosessin teolliseen mittakaavaan yhdessä alan yritysten kanssa, hän sanoo.

Ympäristö hyötyy isosti

Puupohjaisen selluloosakalvon ympäristöhyödyt ovat fossiilista raaka-aineesta valmistettuun muoviin verrattuna mittavat jo siksi, että selluloosa on uudistuva raaka-aine ja siitä tehty kalvo on biohajoava. VTT on lisäksi hionut kalvon kemiallista valmistusprosessia niin, että ympäristölle haitallisimmat kemikaalit on saatu poistettua valmistuslinjalta.

Pakkausmuovia korvaava selluloosakalvo helpottaa myös toista merkittävää ympäristöongelmaa eli mikromuovien päätymistä luontoon. Harlin huomauttaa, että nykyisin ruokapakkauksissa käytettävät ohuet muovifilmit ovat muovinkierrätyksen hankalin osa-alue.

– Luontoon päätyvästä mikromuovista iso osa on peräisin muovifilmeistä. Ne ovat kevyitä, ja niitä vaikea kerätä. Lisäksi ne sorkevat kierrätysprosessin joutuessaan vahingossa paperin tai kartongin joukkoon, hän perustelee.

Suomella on muovinkierrätyksessä vielä työskäkaa, sillä vain 20 prosenttia muovista kerätään talteen. Kierrätyksen siitä päätyy vielä pienempi osa. VTT:n kehittämä läpinäkyvä selluloosakalvo parantaisi tilannetta, sillä sen kierrättäminen on kuluttajan näkökulmasta helppoa. Selluloosakalvo ei nimittäin aiheuta ongelmia joutuessaan paperin- tai kartonginkeräykseen, ja muovinkeräyksessä se voidaan tunnistaa koneellisesti ja erottaa muovista. ●

Henri Pelkonen otti helmikuussa vastaan Metsähallituksen erävalvontapäällikön tehtävät.

Erävalvontapäällikkö Henri Pelkonen:

Erätarkastajille tarvittaisiin lisää valtuuksia

Erävalvontapäällikkö **Henri Pelkonen** haluaa kehittää erävalvontaa tiivistämällä viranomaisten välistä yhteistyötä sekä lisäämällä erävalvojien valtuuksia.

– Viranomaisten välistä yhteistyötä erävalvonnassa tulisi tiivistää, Henri Pelkonen korostaa.

On kevättalvinen maaliskuun päivä Liminganlahdella Oulun lähistöllä. Erävalvontapäällikkö **Henri Pelkonen** kaivaa autostaan puiset sukset ja on valmiina lähtemään hiihtämään meren jäälle. Kaunis Liminganlahti on yksi Kempeleessä asuvan Pelkosen mieluisimmista luontokohteista.

Pelkonen aloitti helmikuussa Metsähallituksen uutena erävalvontapäällikkönä. Hänen tiimissään työskentelee 13 erätarkastajaa, jotka vastaavat omalla alueellaan valtion alueiden valvonnasta.

Entisessä työssään Oulun poliisilaitoksella lupayksikön johtajana Pelkonen teki paljon paperitöitä Oulun keskustassa. Piti hän paperityöstäkin, mutta erävalvontapäällikkönä hän pääsee entistä useammin maastoon, mikä on Pelkoselle erittäin mieluisaa.

– Hallintotieteiden loppuyössäni tutkin erätarkastajien toimivaltuuksia metsästyksen valvonnassa, ja aihe kiinnosti kovasti. Tätähän kaikki loppupeleissä työtään etsivät: merkityksellisyyttä ja mahdollisuutta edistää asiaa, josta on kiinnostunut, Pelkonen miettii.

Erätarkastajan työ on Pelkosen mukaan erityisesti ihmishuhtetyötä. Usein paikalliset ihmiset tuntevat erätarkastajan, ja erätarkastaja pitää yhteyttä myös muihin viranomai-

siin, kuten poliisiin.

– Suurin osa vaikeista tilanteista maastossa ratkeaa puhumalla. Täytyy osata lukea ihmisiä.

Totutusta pitää joskus poiketa

Pelkosen mukaan erätarkastajalla pitää olla niin sanottua maastokelpoisuutta sekä kykyä tehdä asiat joskus eri tavalla kuin on totunut – täytyy poiketa normaalilta reitiltä, jotta näkee uusia asioita.

Pelkoselle on erittäin tärkeää edistää erätarkastajan työtä, jota hän on tarkastellut usealta eri kantilta. Hänen mukaansa erätarkastajille tarvittaisiin lisää valtuuksia, jotta he kykenisivät tekemään työtään täysimääräisesti eli suoriutumaan lainsäätäjän määräämistä tehtävistä.

– Ensinnäkin erätarkastajilla tulisi olla niin kutsuttu saaliintarkastusoikeus, Pelkonen sanoo.

Kun erätarkastaja kohtaa metsästäjän, hänellä ei ole tietoa siitä, mitä metsämiehellä on repussa. Onko metsästäjä pyytänyt rauhoitettua lajia? Ovatko keinot olleet lainmukaiset?

Erätarkastajalla pitäisi siis olla valtuudet pyytää metsästäjää näyttämään reppunsa sisältö, sillä muuten hän on aika lailla kadetun.

– Erätarkastajalla on esimerkiksi kiinnotto- ja voimankäyttöoikeus, joita hän voi käyttää estääkseen rikoksen jatkumisen. Mutta sitä ennen täytyisi tietää, onko rikos ylipäätään tehty.

Saaliintarkastusoikeuden lisäksi erätarkastajilla tulisi olla myös haltuunotto-oikeus. Jos metsästäjä tekee törkeän metsästyksrikoksen, kovat pakkokeinot ovat poliisille sallittuja – pakkokeinolin nojalla poliisi voi tehdä esimerkiksi laite-etsinnän vaikkapa koiratutkaan. Etsintä kuitenkin vaarantuu, ellei laitetta saada välittömästi viranomaisen haltuun.

Suurin osa vaikeista tilanteista ratkeaa puhumalla.

– Erätarkastajalla täytyisi siis olla valtuudet ottaa GPS-laite tai puhelin heti pois metsästäjältä, jos hän epäilee metsästyksrikosta, Pelkonen sanoo.

Pelkosen mukaan eräs kehitettävä asia olisi sekin, että erätarkastajan pitäisi voida antaa velvoittavia käskyjä ja kieltoja. Jos ni-

tä ei noudata, kyseessä olisi rikoslailta rangaistavaksi määrätty niskoittelu. Nyt näin ei ole.

Viranomaisten yhteistyötä tarvitaan lisää

Jotta erävalvonta toimisi Suomessa entistä paremmin, Pelkonen peräänkuuluttaa ennen muuta vahvempaa viranomaisten välistä yhteistyötä. Hän kuvailee erävalvonnan olevan tällä hetkellä palapelimäistä.

– Tiedon tulisi liikkua mutkattomasti. Poliisi tai rajavartiolaitos voisivat saada partioidessaan tietoa joltakin tietyltä alueelta ja kertoa erätarkastajille, että valvontaa kannattaa suunnata sinne.

Erätarkastajat työskentelevät Suomessa useimmiten yksin, mihin liittyy Pelkosen mukaan joitakin riskejä. Vaarana ei kuitenkaan ole ensisijaisesti se, että toinen ihminen kiihtyisi väkivaltaiseksi.

– Metsissä ei yleensä pyöri kaikkein hankalin aines. Sen sijaan ongelmaksi voi koitua auton hyytyminen metsäautotielle tai moottorikelkan pysähtyminen jäällä. Riskitekijöitä ovat myös tapaturmat ja heikot jäät, Pelkonen kertoo.

Riskeistä huolimatta erävalvonta on pienestä pitäen luonnossa liikkuneelle Pelkoselle unelmatyötä.

– Vanhemmilla oli kesämökki saarella. Sinne piti kulkea veneellä, ja aina täytyi jotakin ruokaakin hommata. Siellä opin kalastuksen ja vieläkin kaipaen usein järvelle, Pelkonen muistelee.

Myöhemmin Pelkosen suosikkiharrastukseksi kehittyi metsästyks, ja häntä kiinnostaa erityisesti kanalintujen metsästyks. Miehen uusin mielenkiinnon kohde on ketun pillitys.

– Siinä kiehtoo hiljaisuus. On vain oltava ja kuunneltava. ●

Vieraspetojen pyynnillä turvataan lintujen pesintää

SUOMEN 73 arvokkaalta lintuvedeltä poistettiin vuoden 2022 aikana tuhansia supikoiria ja satoja minkkejä osana Helmi-ohjelman luonnonhoitotöitä. Vieraspetojen pyyntiin arvokkailla lintuvesillä käytettiin viime vuonna lähes 50 000 vapaaehtoistyöntuntia.

Suomen riistakeskuksen ja Metsähallituksen yhteinen Helmi-vieraspetohanke on etsinyt ja kouluttanut vapaaehtoisia pyytäjiä, tarjonnut pyyntivälineistöä ja tehostanut haitallisten vieraslajien, minkin ja supikoiran, pyyntiä Suomen arvokkaimmilla lintuvesikohteilla.

– Pyyntien tarkoituksena on parantaa linnuston pesimämenestystä suojelualueverkkoon kuuluvilla lintuvesillä. Vieraspetopyynti on pitkäjänteisyyttä vaativaa, aktiivista lintuvesien hoitotyötä, joka vaatii erikoisosaamista, kertoo projektipäällikkö **Kari Karhula** Suomen riistakeskuksesta.

Hankkeessa oli mukana viime vuonna 385 vapaaehtoista sopimuspyytäjää. Hankkeelle on myönnetty rahoitusta vuoden 2023 loppuun saakka, ja sitä rahoittavat maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö. Helmi-vieraspetohanke on osa Helmi-elinympäristöohjelmaa, jossa vahvistetaan Suomen luonnon monimuotoisuutta. ●

Ruunaan retkeilyalueen maastopalveluita parannetaan

EDUSKUNTA on myöntänyt Metsähallitukselle 800 000 euroa Ruunaan retkeilyalueen maastorakenteiden ja opastuksen parantamiseen sekä kalastuksen vaatimiin rakenteisiin. Työt käynnistyvät tulevana kesänä ja jatkuvat vuoden 2025 loppuun saakka.

Esteettömiä palveluja parannetaan kunnostamalla Neitikosken esteetön reitti, laiturit ja tulentekopaikat. Siikakoskelle rakennetaan uusi kalastuslaituri, esteetön tulentekopaikka ja vessa sekä Siikakosken niskalle noin 150 metrin mittainen esteetön reitti. Lisäksi Neitikosken ja Siikakosken pysäköintialueet tullaan kunnostamaan.

Isoja yksittäisiä korjauskohteita ovat Neitijoen ja Neitipuron sillat. Lisäksi Ruunaan retkeilyalueella uusitaan sisääntulo-opasteita, reittejä ja reittiiviitotuksia sekä tulentekopaikkoja. Murrokokoskelle johtavan tien kulutuskerros uusitaan ja pysäköintialue kunnostetaan. Pyöräilijöiden iloksi on suunnitteilla uusi maastopyöräilyreitti.

Maastotöiden käynnistymisestä tiedotetaan maastokyltein, Ruunaan retkeilyalueen Luontoon.fi-sivuilla sekä Facebook-sivulla. ●

TEKSTI SARI HILTUNEN • KUVA TIINA HAKKARAINEN

Ninka Reitun satukirja innostaa vastuulliseen retkeilyyn

Kirjailija **Ninka Reitun** kirjoittama ja kuvittama Myrsky ja Saana metsässä -satukirja innostaa lapsia luontoon ja vastuulliseen retkeilyyn. Kirjan julkistamisen yhteydessä avattiin myös lapsille suunnattu taidenäyttely, joka kiertää luontokeskuksissa tämän ja ensi vuoden ajan.

< Ninka Reittu on Liperissä asuva kuvataiteilija, lastenkirjailija ja sarjakuvapiirtäjä. Hänen kirjoittamansa ja kuvittamansa satukirja julkistettiin maaliskuun lopulla Kolilla.

Reitun Retkietiketti-satujen tarkoituksena on innostaa lapsia luontoon. Myrskyn ja Saanan seikkailut opettavat 3–6-vuotiaille retkeilijänaluille, miten liikutaan luontoa ja toisia retkeilijöitä kunnioittaen.

Kirjassa seikkailevat Myrsky, Saana, Onni-vaari ja Koira Koikkalainen pitävät luontoretkestä. He muun muassa yöpyvät metsässä ja viettävät luonnon helmassa syntymäpäivää. Satuja kuvittavat Reitun ihastuttavat ja oivaltavat piirroksat.

Metsähallitus haluaa satukirjalla huolehtia tulevien sukupolvien kasvattamisesta luontoa kunnioittavaan retkeilyyn. Satujen teemat on poimittu retkeilijöille suunnatus- ta retkietiketistä.

– Toivomme, että kirja otetaan mahdollisimman laajasti käyttöön sekä kodeissa että muualla lasten satuhetkissä. Parhaimmillaan sadut herättävät aikuisuuteen asti kantavan kiinnostuksen ja rakkauden luontoon, viestintäpäällikkö **Tiina Hakkarainen** Metsähallituksesta sanoo.

Kirjasta on otettu 5 000 kappaleen painos. Kirjaa on saatavilla muun muassa Metsähallituksen luontokeskuksista, minkä lisäksi sen voi ladata ja tulostaa luontoon.fi-sivuilta. Kirja käännetään myös ruotsiksi ja saameksi.

Kirjaan liittyy myös lapsille suunnattu taidenäyttely, joka kiertää luontokeskuksia tänä ja ensi vuonna. Näyttely avattiin maaliskuun lopulla kirjan julkistamistilaisuudessa Kolilla. Kolilta näyttely siirtyy Inariin luontokeskus Siidaan ja Kuusamoon Oulangan luontokeskukseen.

Ninka Reittu on Liperissä asuva kuvataiteilija, lastenkirjailija ja sarjakuvapiirtäjä. Hänen suosittuihin teoksiinsa lukeutuvat muun muassa Ystäväni Pulla Vehnänen, Sinä olet superrakas sekä Messi ja Mysteeri-kirjat. ●

Kuva Elina Simonen

Haastateltavana **Saimi Hoyer**, matkailuyrittäjä, malli

Mitä luonto sinulle merkitsee?

– Luonto on paras ystäväni. Se on ystävä, joka jaksaa kuunnella. Se ei koskaan tuomitse, se ei petä eikä ole viheliäinen. Metsässä voi huutaa, laulaa, itkeä ja nauraa niin paljon kuin haluaa. Siellä voi purkaa paineita ja jakaa onnentunteita. Se on rauhoittumisen paikka mutta myös seikkailujen paikka. Ja ennen kaikkea se on sienten kasvupaikka.

Minkälainen on mielimaisemas?

– Syksyinen luonto, joka tarjoaa kaikille aisteille jotakin. Se on varhainen syysaamu, jolloin höyry nousee sammaleista ja voi tuntea mustavahakkaan tuoksun nenässään ja kuulla kurjen huudon. Se voi olla myös keväinen metsä vihreän eri sävyineen.

Miten vietät aikaa luonnossa?

– Sienestäminen on intohimoni, mutta kerään myös syötäviä villiyrttejä ja marjastankin jonkin verran. Lisäksi teen pitkiä lenkkejä koirani kanssa. Liikun mielelläni myös Saimaan kirkkailla vesillä.

Mitä luonto voi meille tarjota?

– Luonto voi tarjota meille kaiken muun ohella myös suhteellisuudentajua: asiat menevät metsässä oikeaan järjestykseen.

Kiinnostavin puuta hyödyntävä innovaatio?

– Puukuidun käyttö kankaissa ja vaateteollisuudessa. Suomessa on jo muutamia alan yrityksiä, jotka pitäisi nyt saada kunnolla lentoon. Tästä voisi kehittyä Suomelle uutta vientiteollisuutta – meidän pitäisi olla tässä edelläkävijöitä. Lisäksi metsästä voi löytyä ratkaisuja lääketieteen ja -teollisuuden käyttöön. Tutkijat ovat yhä kiinnostuneempia metsän mikrobien vaikutuksesta vastustuskykyymme, ja jo pitkään on tiedetty, että antibiooteille vastustuskykyisiä taudinaiheuttajia voidaan nujertaa männynpihkatuotteilla. Saa nähdä, mitä kaikkea sieltä vielä löytyy.

Miten vaalit luonnon monimuotoisuutta?

– Omalta osaltani pyrin ottamaan luonnon huomioon kaikessa toiminnassani. Metsähallituksen kansallispuistokummina yritän innostaa mahdollisimman monia itse kokemaan, miten upea luonto meillä on. Kun luonto tulee tutuksi, herää yleensä myös halu suojella sitä. Myös omille lapsilleni haluan jättää perinnöksi ennen kaikkea hyvän luontosuhteen – se on arvokas asia. ●

TEKSTI SARI HILTUNEN • KUVA KEIJO KALLUNKI

Päivittäisessä työssä parasta ovat aidot kohtaamiset ja tekemisen konkreettisuus.

MMM **Eeva-Liisa Jorri** aloitti vuoden alusta Metsähallitus Metsätalous Oy:n Etelä-Suomen aluejohtajana. Työhön kuuluu metsätalouden suunnittelun johtamista, sidosryhmäyhteistyötä, eri käyttömuotojen yhteensovittamista, viestintää ja toiminnan kehittämistä.

Minkälainen koulutus sinulla on?

– Olen valmistunut Helsingin yliopistosta metsänhoitajaksi (MMM), ja lisäksi minulla on kansainvälisen liikkeenjohton maisterin tutkinto (EMBA).

Mitä olet tehnyt aiemmin?

– Olen työskennellyt Metsähallituksessa eri tehtävissä jo pitkään. Aloitin suunnittelu- ja paikkatietotehtävissä ja olen toiminut myös Palvelukeskuksen vetäjänä. Vuosina 2003–2004 olin mukana vanhojen metsien suojeleluun liittyvässä dialogiprozessissa, jossa käytiin läpi vanhojen metsien suojeleluuhjelmaan liitettäviä kohteita luontojärjestöjen kanssa. Viime vuosina tehtävät ovat liittyneet metsätalouden kestävyteen ja vesien suojeleluun sekä kansainvälisiin asioihin. Vuoden 2022 olin maa- ja metsätalousministeriössä laatimassa kansallista metsästrategiaa (KMS2035).

Mitä nykyisiin tehtäviisi kuuluu?

– Johdan metsäomaisuuden hoito -prosessin toimintaa Etelä-Suomen alueella, joka Metsähallituksen aluejohtajana kattaa kolmanneksen Suomesta. Alue sisältää myös Vaasan seudun ja Pohjois-Karjalan. Aluejohtajana vastaan alueen monikäyttömetsien käytön suunnittelusta, korjuu-, metsänhoito- ja luonnonhoitotöiden varannosta, metsätieverkoston toimivuudesta sekä maankäyttöön ja eri käyttömuotojen yhteensovittamiseen liittyvistä tehtävistä.

Mikä on ajankohtaista työssäsi?

– Olen parhaillaan pari päivää Nurmeksessa. Meillä on Nurmeksien, Lieksan ja Ilomantsin henkilöstölle Yhteistyöllä tulosta -valmennus. Valmennukseen osallistuvat kaikki Metsätalouden toimihenkilöt. Olemme rekrytoimassa Etelä-Suomen alueelle kahta uutta metsäasiiantuntijaa, ja hakuun liittyviä haastatteluja tehdään lähipäivinä. Lisäksi

työpöydällä on maankäyttöasioita ja järjestöneuvotteluihin valmistautumista.

Mikä on parasta työssäsi?

– Päivittäisessä työssä parasta ovat aidot kohtaamiset ja tekemisen konkreettisuus. On antoisaa jutella metsäasiiantuntijan kanssa vaikkapa leimikkokertymien oikeellisuudesta tai avata monikäyttömetsien roolia sidosryhmien edustajille. Valtion monikäyttömetsissä sovitaan yhteen monia tavoitteita ja tarkastellaan kaikkia kestävyden ulottuvuuksia sekä pidetään metsät terveinä ja kasvukykyisinä. Se tekee työstä tosi mielenkiintoista.

Miten vietät vapaa-aikaasi?

– Käyn viikottain Viihdekuoro Buffon harjoituksissa. Liikun metsissä myös vapaa-ajalla, ja perheen kanssa matkustellaan ja patikoidaan luonnossa. Pidän myös riistaruoan laittamisesta. ●

Grillatut peuravartaat

500 g peuran filettä
tuoreita herkkutatteja
1 paketti pekonia
2 sipulia
1 kesäkurpitsa
2 valkosipulinkynttä
2 rkl tuoretta timjamia hienonnettuna
2 rkl tuoretta rosmariinia hienonnettuna
½ dl rypsiöljyä
suolaa ja pippuria

Leikkaa liha ja kasvikset samankokoisiksi, reiluiksi paloiksi. Kääri osa lihapaloista ja sienistä pekoniin. Laita vartaaseen vuorotellen lihaa ja kasviksia.

Sekoita valkosipulista, timjamista, rosmariinista ja öljystä marinadi. Hiero suolaa ja pippuria vartaisiin. Kaada marinadi vartaiden päälle ja anna maustua vähintään tunnin verran.

Grillaa vartaita kuumalla grillillä noin 10 minuuttia tai haluamaasi kypsyyteen vartaita välillä käännettyinä. Tarjoile grillatun patongin ja yrttivoinin kera.

R

niin kuin riista

Punaisen lihan vähentäminen ruokavalioista on suositeltavaa niin terveyden kuin ympäristönkin kannalta. Jos lihasta ei kuitenkaan halua luopua kokonaan, kannattaa lautaselle valita riistaa.

Riistaliha on eettistä, ekologista ja maukasta. Se on yleensä lähes rasvatonta, eikä riistaeläimiä ole lääkitty antibiooteilla. Lisäksi riistalihassa on hyvä rasvahappokoostumus.

Riista on monipuolista ravintoa, ja siitä voi valmistaa lukemattomia ruokalajeja erilaisilla valmistustavoilla.

Riistan seuralaisiksi sopivat erinomaisesti itse kerätyistä sienistä ja puolukoista valmistetut lisukkeet ●

Metsähallitus tarjoaa kuntouttavaa työtoimintaa avolaitosvangeille

METSÄHALLITUS tarjoaa yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen (Rise) kanssa kuntouttavaa työtoimintaa avolaitosvangeille kansallispuistojen ja luonnonsuojelukohteiden hoitajina. Yhteistyö vahvistuu entisestään, kun Metsähallitus ja Rise ovat solmineet strategisen kumppanuussopimuksen.

Rikosseuraamuslaitos korostaa, että monipuoliset työkohteet kansallispuistoissa ja niihin liittyvissä tuotantotöissä lisäävät vankien kokemuksia onnistumisista ja osallisuudesta rikoksettomaan toimintaan.

– Vaikuttavuustyömme kannalta yhteistyö Metsähallituksen kanssa on olennainen osa vangeille tarjottavan työtoiminnan järjestämistä. Erityisesti avolaitostyössä yhteistyö on mahdollistanut vankiloille mielekkään ja monipuolisen työtoiminnan tarjoamisen, erityisasiantuntija **Markku Kuikka** Rikosseuraamuslaitoksesta toteaa.

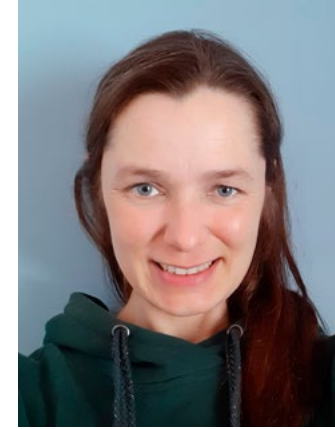
– Yhteistyö on meille hyvin tärkeää, sillä emme selviytyisi kaikkien kansallispuistojen hoito- ja kunnostustöistä ilman vankityön tuomaa apua. Samalla olemme hyvin sitoutuneet yhteistyön kehittämiseen ja

yhteiskuntavastuulliseen toimintaan, jossa lisätään vankien valmiuksia sijoittua yhteiskuntaan, sanoo luontopalvelujohtaja **Henrik Jansson** Metsähallituksesta.

Vuonna 2023 yhteistyössä on mukana yhdeksän vankilaa. Apua luontokohteiden hoitoon saadaan sadan työvuoden verran. Töitä tehdään Metsähallituksen työnjohtajan johdolla retkeilypalveluiden ja luonnonhoidon parissa.

– Työpäivään voi kuulua esimerkiksi pitköspuiden korjaamista tai uuden taukopaikan rakentamista sekä polttopuu- ja jätehuolto. Luonnonhoidon puolella työtehtävät ovat esimerkiksi vieraslajien poistoa tai puuston harvennusta perinnebiotoopeilta, kertoo kenttäpäällikkö **Anssi Riihiaho** Metsähallituksesta.

Metsähallituksen ja Rikosseuraamuslaitoksen välinen avolaitosyhteistyö alkoi nykymuodossaan 2000-luvun alussa. Metsähallitus vastaa teetettävän työn suunnittelusta sekä työnjohdosta, työtehtäviin opastamisesta ja näyttöihin osallistumisesta. ●

LKT, neurologian erikoislääkäri **Hanna Haveri** on toiminut syksystä 2021 alkaen Päijät-Hämeen hyvinvointialueella planetaarisen terveyden lääkärinä neurologin työnsä ohella. Hänen tehtävänä on edistää planetaarisen terveyden ajattelua sekä omalla hyvinvointialueella että tiedemaailmassa. Hän toimii aktiivisesti planetaaristen elämäntapojen edistämiseksi tavallisen suomalaisen arjessa. Tutkimustyön keskiössä on luonnon monimuotoisuuden yhteys muun muassa mikrobiomiin ja eri sairauksilta suojaaviin tekijöihin.

Planetaarinen terveys ei ole uskon asia

Minulta kysyttiin vastikään, uskonko planetaariseen terveyteen. Planetaarinen terveys ei ole uskonto, ideologia tai ismi. Sen ei pitäisi myöskään värityä poliittisesti. Se on ihmisen ja luonnon välistä symbiosia – todellisuutta, jossa meidän olisi hyvä elää.

Ihminen on nokkela ja sopeutumiskykyinen. Viimeisen vuosisadan tieteen ja teknologian voittokulku on tehnyt elämästämme vaivattomampaa ja turvallisempaa. Tietoliikenne- ja liikenneverkot takaavat yhteydet avaruuteen asti, ja sairauksien diagnostiikassa ja hoidossa voidaan purettua perimään saakka. Mahdollisuutemme pidempään ja terveempään elämään ovat moninkertaiset esi-isimmme verrattuna. Mutta olemmeko onnellisempia?

Ihminen on rakentanut ympärilleen läpinäkyvän kuplan, jossa se on näennäisesti riippumaton muusta maailmasta. Tunnelma on kuitenkin käymässä tukalaksi. Ilmastonmuutoksen seuraukset näkyvät jo Suomessa helleaaltoihin liittyvänä kuolleisuuden kasvuna. Passiivinen elämäntyyli on lisännyt sairastavuutta aikuistyyppin diabetekseen ja ongelmalliseen lihavuuteen. Urbanin ympäristön niukka mikrobimaailma on saattanut johtaa ihmisen oman puolustusjärjestelmän vääristymiseen. Viimeistään koronaviruksen salakavala porautuminen kuplan seinämän läpi osoitti, ettei edes ihminen ole koskematon.

Planetaarista terveyttä voi edistää omassa elämässä hyvin arkisilla ratkaisuilla: valitseeko oman auton sijasta julkisen kulkuneuvon tai elimistön oman tehoviiman. Luonnon monimuotoisuutta voi tukea suosimalla

la kasvien lisäksi kausi- ja lähiruokaa, eikä kotipihaa kannata kyniä yksipuoliseksi nurmikentäksi. Terveyttä ylläpitävään liikuntaan riittävät hyvät kengät – suomalaisilla lähin virkistysmahdollisuus on 300 metrin päässä kotoa. Lähimetsässä kannattaa käydä muutenkin kuin lenkkeilemässä. Siellä voi hengittää raikkaampaa ilmaa ja ylläpitää mielen hyvinvointia. Monimuotoisen luonnon tarkkailu antaa aivoille virikkeitä, jotka eivät kuormita kuten älylaitteiden ärsyketulva.

Planetaarista terveyttä voi edistää omassa elämässä hyvin arkisilla ratkaisuilla.

Planetaarinen terveys kietoo yhteen aikamme kolme suurta kriisiä: luontokadon, ilmastonmuutoksen ja kansanterveyshaasteet. Ratkaisut liittyvät ihmisen toimintaan sekä yksilön että yhteiskunnan tasolla – globaalisti. Yksittäinen ihminen voi vaikuttaa lähiympäristöönsä, mutta päättäjien vastuulla on ohjata koko kansakunnan arkkia. Planeetta jaksaa kantaa ihmiskuntaa vain, jos otamme huomioon sen koko kiertokulun. Planetaarinen terveys ei ole uskon asia. Se on tutkittuun tietoon perustuva kehys, jossa toimimalla meillä kaikilla on edes-sämme parempi tulevaisuus.

Kansainväliset asiantuntijat arvioivat maamme suojelualueiden hoitoa

KANSAINVÄLISET ASIAANTUNTIJAT arvioivat maamme kansallispuistojen ja muiden suojelualueiden hoidon laatua. Luonnonsuojelualueiden kansainvälinen arviointi antaa Metsähallitukselle suunta-vaivat luonnonsuojelutyön vaikuttavuuden tehostamiseen.

Suojelualueiden arvioinnissa tarkastellaan muun muassa seuraavia teemoja: Miten tehokkaasti ja hyvin luonnonsuojelutyötä tehdään? Miten luonnon monimuotoisuutta turvataan? Miten retkeilijän asiakaskokemus muodostuu, ja miten kumppanit ja yhteisöt osallistuvat päätöksentekoon?

– Luonnonsuojelutyössä korostuu kansainvälisen yhteistyön ja hyvien käytänteiden jakamisen merkitys. Onnistuneen suojelualueiden hoidon edellytyksenä on paikallinen ja alueellinen yhteistyö eri toimijoiden kesken. Molempia näitä arvioidaan työn aikana, kertoo virkistyskäytön asiantuntija **Matti Tapaninen** Metsähallituksesta.

Tapaninen koordinoi suojelualueilla tehtävää arviointia. Vuoden 2023 aikana tehtävässä arvioinnissa käytetään Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) Protected Areas Management Effectiveness Evaluation -menetelmää, jossa suojelualueiden hoidon laatu käydään kokonaisvaltaisesti läpi. Arviointiryhmässä on mukana edustajia Isosta-Britanniasta, Tsekistä, Yhdysvalloista ja Suomesta.

– Metsähallitus on omassa strategiassaan asettanut tavoitteekseen, että se on suojelualueiden hoidossa maailmankärkeä myös tulevaisuudessa. Arviointi auttaa meitä vertaamaan osaamistamme kansainväliseen kehukseen ja kehittämään toimintaamme. Odotamme innokkaana arvion tuloksia, sanoo luontopalvelujohtaja **Henrik Jansson** Metsähallituksesta.

Kuva Elina Nystedt

Kansainvälinen arviointiryhmä vieraillee kesäkuussa muun muassa Torrnsuon kansallispuistossa.

Suojelualueiden hoidon tehokkuuden arviointi on laaja kokonaisuus, jossa tuotetaan taustamateriaalia, tehdään arviointeja maastossa ja tuotetaan arviointiraportti. Raportti valmistuu vuoden 2023 lopussa. Kesäkuussa arviointiryhmä kiertää Suomessa ja tekee tarkempia arviointeja viidellä alueella: Kaldoavin erämaa-alueella sekä Oulangan, Torrnsuon, Nuuksion ja Tammisaaren saariston kansallispuistoissa. ●

**NARRAA LUVAN
KANSSA, MAKSA
STON-
HOITOMAKSU
KALASTONHOITOMAKSU.FI**